

Lovforslag nr. L 94. Fremsat den 20. november 1997 af kulturministeren (Ebbe Lundgaard)

Forslag

til

Lov om ændring af ophavsretsloven¹⁾

(Databaser, digital eksemplar fremstilling til undervisningsbrug m.v.,
gengivelse af kunstværker m.v.)

§ 1

I lov om ophavsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 194 af 11. marts 1997, foretages følgende ændringer:

1. I § 13, stk. 1, udgår: »ved fotokopiering eller lignende«.

2. I § 13 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 om eksemplar fremstilling af udgivne værker gælder ikke for edb-programmer i digital form.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

3. I § 14 udgår: »ved fotokopiering eller lignende«.

4. I § 21, stk. 2, indsættes efter »radio eller fjernsyn«: »samt for fremførelse af databaser i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed«.

5. I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Gengivelse i en alment oplysende fremstilling kan finde sted, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt.«

6. § 28 affattes således:

»§ 28. Det er tilladt i det omfang, som betinges af formålet, at gengive værker i forbindelse med

1) retssager og sager i administrative nævn og lignende, og

2) sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner, som henhører under Folketinget.

Stk. 2. Retten til videre udnyttelse afhænger af de i øvrigt gældende regler.«

7. I § 36, stk. 1, nr. 1, ændres »erhververen« til: »den pågældende«.

8. § 36, stk. 2 og 3, ophæves, og i stedet indsættes:

»Stk. 2. Den, der har ret til at benytte en database, må foretage sådanne handlinger, som er nødvendige for, at den pågældende kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af dette.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse på andre værker i digitaliseret form, hvis anvendelse styres af et edb-program. Det er dog ikke tilladt at foretage ændringer i værkerne.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 2 og 3, samt stk. 2 kan ikke fraviges ved aftale.«

9. I § 50, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 17, stk. 5,«: »§ 23, stk. 1, 2. pkt.,«.

10. I § 51, stk. 1, indsættes efter »§ 17, stk. 5,«: »§ 23, stk. 1, 2. pkt.,«.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 96/9/EF, EF-Tidende 1996 L 77, s. 20.

11. I § 52, stk. 1, ændres »og § 17, stk. 5,« til: », § 17, stk. 5, og § 23, stk. 1, 2. pkt.,«.

12. I § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, § 69, stk. 3, og § 70, stk. 3, ændres »§ 36, stk. 2,« til: »§ 36, stk. 3,«.

13. § 71 affattes således:

»§ 71. Den, som fremstiller et katalog, en tabel, en database eller lignende, hvori et større antal oplysninger er sammenstillet, eller som er resultatet af en væsentlig investering, har en ret til at råde over det pågældende arbejde som helhed eller en væsentlig del deraf ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på en eksemplar fremstilling eller tilgængiggørelse for almenheden af uvæsentlige dele af indholdet af et katalog, en tabel, en database eller lignende, som foretages gentagne gange og systematisk, såfremt de nævnte handlinger kan sidestilles med handlinger, der strider mod en normal udnyttelse af de pågældende arbejder, eller som skader fremstillernes legitime interesser urimeligt.

Stk. 3. Er arbejder af den i stk. 1 nævnte art eller dele deraf genstand for ophavsret eller anden beskyttelse, kan denne også gøres gældende.

Stk. 4. Beskyttelsen efter stk. 1 varer indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet blev fremstillet. Hvis et arbejde af den nævnte art gøres tilgængeligt for almenheden inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet første gang blev gjort tilgængeligt for almenheden.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 3, §§ 6-9, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, §§ 13-17, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20-22, 25, 27, 28, 30-35, § 36, stk. 2 og 4, § 47 og §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på de kataloger, tabeller, databaser m.v., der er nævnt i stk. 1.

Stk. 6. Aftalevilkår, der udvider fremstillers ret efter stk. 1 til et offentligt arbejde, er ugyldige.«

14. § 80 affattes således:

»§ 80. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1998.

Stk. 2. Loven gælder også for værker og frembringelser, som er frembragt før lovens ikrafttræden. Et katalog, en tabel, en database eller lignende, der er fremstillet senest 15 år før lovens ikrafttræden, er beskyttet efter ophavsretslovens § 71, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 13, indtil den 1. januar 2013.

Stk. 3. Loven gælder ikke for udnyttelses-handlinger, der er afsluttet, eller rettigheder, der er erhvervet, før lovens ikrafttræden. Eksemplarer af arbejder fremstillet efter ophavsretslovens § 71 i sin hidtidige affattelse kan fortsat spredes til almenheden og vises offentligt, hvis de lovligt er fremstillet på et tidspunkt, da en sådan spredning eller visning var tilladt. Bestemmelserne i § 19, stk. 2, skal dog altid finde anvendelse på udlejning af sådanne arbejder, som foretages efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Er der før lovens ikrafttræden påbegyndt en eksemplar fremstilling eller foretaget væsentlige forberedelser til at fremstille eksemplarer af de frembringelser, der er nævnt i ophavsretslovens § 71 i sin hidtidige affattelse, kan eksemplar fremstilling i nødvendig og sædvanlig udstrækning afsluttes inden for de planlagte rammer, dog senest den 1. januar år 2000. Eksemplarer, som fremstilles på grundlag af bestemmelsen i 1. pkt., kan spredes til almenheden og vises offentligt. Bestemmelsen i stk. 3, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes helt eller delvis i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Den gældende ophavsretslov er fra 1995, hvor loven undergik en gennemgribende revision. Loven er herefter senest blevet ændret ved lov nr. 1207 af 27. december 1996 (FT 1996-97 s. 2153, 2777, 2964, A s. 1923 og B s. 163). Ved lovændringen blev der bl.a. indført nye bestemmelser om eksemplarfremsstilling m.v. til fordel for handicappede, om kabelvidere-spredning af radio- og fjernsynsudsendelser og om overdrageligt vederlagskrav ved udlejning af video-grammer og fonogrammer m.v.

Ophavsretsloven findes i sin nuværende skikkelse i lovebekendtgørelse nr. 194 af 11. marts 1997. En oversigt over de bestemmelser i den gældende lov, som berøres af lovforslaget, følger som *bilag 1*.

Hovedformålet med lovforslaget er at gennemføre EF-direktivet af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser (herefter: databasedirektivet). Direktivet skal efter art. 16, stk. 1, være gennemført senest den 1. januar 1998. De nødvendige lovændringer findes i ændringsforslag nr. 4, 7, 8, 12 og 13.

Herudover er der medtaget forskellige ændringer af betydning for det digitale område. Det drejer sig om følgende:

- De gældende aftalelicensbestemmelser for fotokopiering inden for undervisningsområdet og offentlige institutioner og erhvervsvirksomheder m.v. i lovens §§ 13 og 14 foreslås justeret, således at kollektivaftaler, der på de nævnte områder i fremtiden måtte give adgang til digital kopiering, efter lovens § 50 også kan finde anvendelse i forhold til ophavsmænd, som ikke repræsenteres af den aftalesluttende organisation. Der henvises til ændringsforslag nr. 1 - 3.
- Retten til efter lovens § 28 at gengive værker i forbindelse med retssager og sager i administrative nævn og lignende foreslås udvidet til også at gælde for sagsbehandling inden for offentlige myndigheder. Der henvises til ændringsforslag nr. 6.

Endelig foreslås det, at den eneretsordning, der siden 1995 har været gældende for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger, jf. lovens §

23, stk. 1, modificeres, således at der bliver mulighed for, at aftaler på området kan få aftalelicensvirkning efter lovens § 50. Der henvises til ændringsforslag nr. 5 og 9 - 11.

2. Ophavsretten - dens udvikling og samfundsmæssige betydning

2.1. Ophavsretten.

Ophavsretten er kunstnerens »ejendomsret« til de værker og præstationer, de har skabt. Ophavsretten giver grundlæggende kunstnerne mulighed for at kontrollere og opnå vederlag for enhver brug af deres kunstneriske produktion. Uden ophavsretten ville kunstnerne være retsløse, så snart deres værker var kommet til omverdenens kundskab og derfor kunne udnyttes kommercielt eller ikke-kommercielt af andre.

Det er karakteristisk, at ophavsrettens udvikling i tiden nøje har været forbundet med de tekniske muligheder for en masseudnyttelse af beskyttede værker. Fremkomsten af bogtrykkerkunsten gav startskuddet til den første retsudvikling. Med udspring i 1700-tallets bogtrykkerprivilegier, der mere var en producentbeskyttelse end en ophavsret, udviklede ophavsretten sig i 1800-tallet under indflydelse af den franske revolution til en personlig ret for den enkelte skabende kunstner. I nyere tid har medier som fonogrammet, radio og fjernsyn, fotokopieringsteknikken, satellittransmission og senest internettet været udfordringer, som både nationalt og internationalt har krævet tilpasninger i det ophavsretlige regelsystem.

I takt med den tekniske udvikling har behovet for beskyttelse bredt sig fra ophavsrettens kerneområde - beskyttelsen af litteratur, musik og kunst - til beskyttelse af forskellige former for formidling og producerende indsatser som fx beskyttelse af udøvende kunstnere, pladeproducenter og radijofonier m.v. Senest er også mere teknisk betonedede frembringelser som edb-programmer og databaser blevet inddraget under den ophavsretlige beskyttelse.

Samlet tjener ophavsretten i dag som det juridiske grundlag for omsætningen af milliardbeløb, fx i handelen med rettigheder vedrørende udsendelse i radio

og fjernsyn, gramfonoplader, edb-programmer, video og i stadig stigende grad også digital lagring og levering af alle typer værker og kunstneriske præstationer i digital form.

2.2. Ophavsrettens samfundsmæssige betydning.

Den ophavsretlige regulering har samfundsmæssigt to sider.

Den ene side er, at samfundet finder en interesse i at have et sæt regler, der sikrer kunstnerne vederlag for deres indsats, fordi dette giver de kreative kræfter tilskyndelse til ny produktion og ny udbredelse af værker.

Den anden side er hensynet til »brugerne«. Det er ikke i samfundets interesse, at der opstilles et så stærkt værn omkring eneretten, at dette vanskeliggør eller umuliggør enhver disposition fra anden side over én gang skabte og udbredte værker. Det er derfor vigtigt i ophavsretten at indkredse tilfælde, hvor andre uden at de grundlæggende formål med den ophavsretlige beskyttelse lider skade frit bør kunne tilægge sig eller nyttiggøre frugten af deres arbejde, og hvor dette ikke er tilfældet i lovgivningen at anvise løsningsmuligheder med hensyn til den praktiske retlighedsklarering. Denne balance mellem eneretten og samfundsmæssigt nødvendige indskrænkninger i denne må udformes i lyset af den til enhver tid pågående tekniske udvikling.

2.3. Ophavsrettens internationale karakter.

Ophavsretten har et stærkt internationalt præg. Efter historisk at have haft sit udspring i nationale territorielt givne bogtrykkerprivilegier og lignende har ophavsretten siden 1886 været reguleret gennem en række multilaterale konventioner. Disse konventioner forpligter i betydeligt omfang Danmark til at anvende den danske ophavsretslovs bestemmelser også på værker og præstationer med oprindelse i andre lande, som har tiltrådt de samme konventioner. Samtidig stilles der i konventionerne minimumskrav med hensyn til beskyttelsen, som medlemslandene er forpligtet til at respektere.

Den vigtigste konvention er Bernerkonventionen af 1886, som internationalt regulerer beskyttelsen af litterære og kunstneriske værker. Denne konvention er i lyset af den teknologiske udvikling siden 1886 gennemsnitligt blevet revideret hvert 20. år. Den seneste version er fra 1971 og blev tiltrådt af Danmark i 1979. Konventionen er tiltrådt af 109 stater, heriblandt alle EU-lande, Japan, USA og senest også Den Russiske Føderation.

En anden vigtig konvention er Romkonventionen af 1961 om beskyttelse af udøvende kunstnere, fonogramfremstillere og radio- og fjernsynsforetagender.

Denne konvention er tiltrådt af 55 lande, deriblandt de nordiske lande, stort set alle EU-lande, Japan, men ikke af USA.

Ophavsrettens stigende økonomiske og dermed også handelspolitiske betydning understreges ved, at Bernerkonventionen og Romkonventionen i 1994 blev medtaget som en integreret del af den såkaldte TRIPS-aftale (Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights) inden for Verdenshandelsorganisationen WTO.

Senest er der på en diplomatisk konference i december 1996 inden for WIPO (World Intellectual Property Organization) opnået enighed om 2 nye traktater med særlig betydning for det digitale område. Det drejer sig om WIPO Copyright Treaty og WIPO Performances and Phonograms Treaty. I disse traktater blev det blandt andet præciseret, at retighedshaverne skal have en eret til at stille deres frembringelser til rådighed for almenheden i forbindelse med interaktive tjenester. Traktaterne forventes ratificeret af EU-landene i løbet af 1998-99.

Ud over det multilaterale samarbejde er der siden midten af 1980'erne gennemført en lovharmonisering inden for EU. Resultatet af dette arbejde er indtil videre 5 direktiver: Edb-programdirektivet (1991), udlåns- og udlejningsdirektivet (1992), satellit- og kabeldirektivet (1993), direktivet om beskyttelsestid (1993) og direktivet om databaser (1996), som foreslås gennemført i dansk lovgivning ved nærværende lovforslag.

Sammenfattende er ophavsretsområdet således underkastet en omfattende international regulering bestående af flere lag af multilaterale traktater m.v., som sætter bindende globale og regionale standarder på området.

3. Lovforslaget i hovedtræk

3.1. Databasedirektivet

Baggrund og struktur

Baggrunden for databasedirektivet er, at der i de enkelte medlemsstaters lovgivning gælder forskellige regler for den retlige beskyttelse af databaser. Dette antages at kunne føre til negative virkninger på det indre markedes funktion, herunder hindre den frie bevægelighed for varer og tjenesteydelser.

Efter den gældende lov kan en database, forstået som en sammenstilling af faktiske oplysninger, informationer, værker m.v., være beskyttet som et egentligt værk efter ophavsretslovens § 1 eller, hvis der er sket en sammenstilling af værker, som et samleværk efter lovens § 5.

Beskyttelse efter de nævnte bestemmelser forud-

sætter, at der er tale om et værk i lovens forstand, dvs. at udvælgelsen, sammenstillingen og præsentationen er sket ved ophavsmandens egen skabende indsats.

Databaser, hvor strukturen, udvælgelsen af indholdet og systematikken ikke er udtryk for fremstillerens egen intellektuelle frembringelse, kan nyde en særlig mere kortvarig beskyttelse mod eftergørelse efter lovens § 71, om beskyttelse af kataloger, tabeller og lignende arbejder, der sammenstiller et større antal oplysninger.

Beskyttelse efter katalogbestemmelsen forudsætter, at der er lagt en væsentlig arbejdsmæssig eller økonomisk investering i udvælgelsen og sammenstillingen af et større antal oplysninger.

Databasedirektivet består af fire kapitler.

I kapitel I (art. 1-2) angives anvendelsesområdet for direktivet, herunder definitionen af en database.

Kapitel II (art. 3-6) vedrører den ophavsretlige beskyttelse af databaser, dvs. databaser, der er skabt ved ophavsmandens egen skabende indsats.

I kapitel III (art. 7-11) introduceres en såkaldt sui generis-beskyttelse af databaser, som ikke opfylder betingelserne for at nyde ophavsretlig beskyttelse, men hvor der er lagt en væsentlig investering i indsamlingen, kontrollen eller præsentationen af databasens indhold.

Kapitel IV vedrører sanktioner, overgangsbestemmelser m.v.

Beskyttelsens genstand

Genstanden for beskyttelse efter direktivets kapitel II og III er en database. I direktivets art. 1, stk. 2, defineres en database som »en samling af værker, data eller andet selvstændigt materiale, der er struktureret systematisk eller metodisk og kan konsulteres individuelt ved brug af elektronisk udstyr eller på anden måde«.

Databaser, som nyder beskyttelse efter direktivet, kan foreligge i elektronisk form eller på papir og kan fremtræde som et fysisk eksemplar eller som en elektronisk base med online adgang. Også multimedieprodukter kan udgøre databaser, såfremt de enten er frembragt ved den fornødne selvstændige skabende indsats, eller hvis der er lagt en væsentlig investering i frembringelsen. Dog vil en sammenstilling af optagne musikværker på fx en cd-plade i almindelighed ikke opfylde kravene til en database på grund af manglende originalitet, ligesom der ikke vil være foretaget en tilstrækkelig stor investering til at kunne begrunde en sui generis-beskyttelse.

Den ophavsretlige beskyttelse

Ophavsretsbeskyttelsen efter direktivets kapitel II

vedrører selve strukturen af en database og udvælgelsen af basens indhold, ikke indholdet i sig selv. Der foreligger således ikke nogen krænkelse af den ophavsretlige databasebeskyttelse, såfremt en anden tilegner sig indholdet af en database og omordner det elektronisk, således at der fremkommer en database med et identisk indhold, men med en anden struktur.

I direktivets art. 3, stk. 2, bestemmes videre, at rettighederne til de værker og præstationer m.v., som måtte findes i en database, ikke berøres af databasebeskyttelsen.

I lighed med hvad der gælder efter EF-direktivet om retlig beskyttelse af edb-programmer af 14. maj 1991 (edb-programdirektivet), nyder en database kun ophavsretlig beskyttelse efter direktivets kapitel II, hvis udvælgelsen og struktureringen af indholdet i databasen er resultatet af ophavsmandens egen intellektuelle indsats. Der gælder ikke andre kriterier for, om en database efter direktivet er berettiget til ophavsretlig beskyttelse.

Indholdet af den ophavsretlige databasebeskyttelse er fastlagt i direktivets art. 5.

Efter art. 5 skal der tilkomme rettighedshaveren til en database en eneret til midlertidig eller varig eksemplar fremstilling, uanset på hvilken måde eller i hvilken form eksemplar fremstillingen sker, samt en ret til forskellige former for tilgængeliggørelse for almenheden. Dette svarer til de gældende eneretsbestemmelser i ophavsretslovens § 2.

Efter § 2 har ophavsmanden en eneret til at råde over sit værk ved at fremstille eksemplarer af værket og ved at gøre værket tilgængeligt for almenheden. Som eksemplar fremstilling anses alle former for varig eller midlertidig fiksering af værket, herunder overførelse på en indretning, som kan gengive det, jf. § 2, stk. 2. Også eksemplar fremstilling i digital form omfattes af eneretten. Fikseringen af værket må dog have en vis selvstændig karakter. Rent flygtige og tilfældige fikseringer, der finder sted som led i en sammenhængende teknisk proces, og som er accessoriske i forhold til det endelige resultat, fx skærmvisning af et digitalt værk, kan efter ministeriets opfattelse ikke anses som eksemplar fremstilling.

I forbindelse med lovforslagets forberedelse har blandt andet Samrådet for Ophavsret, IFPI Danmark, Foreningen af Danske Spillefilmproducenter, Producenterne og Multi Medie Foreningen gjort gældende, at også de nævnte flygtige og tilfældige fikseringer bør anses for omfattet af retten til eksemplar fremstilling. Det anføres blandt andet, at tekniske kopier, som automatisk opstår i en computers hukommelse i forbindelse med konsultering, fx ved skærmvisning, af et digitalt værk, lovligt kan fremstilles med støtte i undtagelsesbestemmelsen i lovens § 36 om

nødvendig kopiering i forbindelse med lovlig brug af edb-programmer, databaser og andre værker i digitaliseret form. Efter organisationernes opfattelse må dette tages som udtryk for, at den grundlæggende eksemplarfremsættelsesret i lovens § 2 omfatter enhver midlertidig eksemplarfremsættelse, herunder også de nævnte automatiske og flygtige digitale lagringer.

Kulturministeriet kan ikke være enig i de fremførte synspunkter. Ministeriet finder, at det vil være at strække ophavsretten for vidt, såfremt eneretten til eksemplarfremsættelse også skulle gælde i situationer, hvor det udelukkende drejer sig om mulighederne for ved gennemsyn eller spredt læsning af et digitalt værk, fx på et bibliotek, at gøre sig bekendt med indholdet af et værk, som iøvrigt lovligt er bragt på markedet eller på anden måde lovligt er gjort tilgængeligt for almenheden. Efter ministeriets opfattelse bør eneretten principielt ikke omfatte automatiske og flygtige teknisk betonedede lagringer, som måtte forekomme i forbindelse med sådanne konsultationsprocesser. De nævnte lagringer bør frit kunne foretages og ikke være afhængige af, om forholdet er dækket af undtagelsesbestemmelser i loven, som fx § 36 om brugskopiering m.v.

Det bemærkes, at der på den diplomatiske konference i 1996 inden for WIPO ikke kunne opnås enighed om, at eksemplarfremsættelsesretten internationalt skulle udstrækkes til også at omfatte sådanne flygtige og tilfældige fikseringer.

Sui generis-beskyttelsen

Som det fremgår af det ovenfor anførte, er beskyttelsesområdet for den ophavsretlige databasebeskyttelse efter direktivets kapitel II relativt beskedent. Der er derfor i direktivets kapitel III gennemført bestemmelser om en såkaldt *sui generis*-beskyttelse.

Formålet med denne beskyttelse, som minder en del om den katalogbeskyttelse i ophavsretslovens § 71, der på nationalt plan har været gældende i de nordiske ophavsretslove siden 1961, er at give en beskyttelse mod en uretmæssig tilegnelse af den økonomiske eller arbejdsmæssige investering, der er medgået til fremskaffelse og indsamling af indholdet i en database, som ikke opfylder kravene for ophavsretsbeskyttelse efter direktivets kapitel II.

Sui generis-beskyttelsen efter kapitel III består i, at der gives fremstilleren af en database mulighed for at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af hele den pågældende database eller en væsentlig del deraf.

Undtagelser

For såvel den ophavsretlige beskyttelse som *sui ge-*

neris-beskyttelsen gælder det, at der i direktivet er åbnet mulighed for undtagelser fra direktivets grundlæggende beskyttelsesbestemmelser.

Udgangspunktet er her, at medlemslandene med enkelte obligatoriske undtagelser kan bevare sådanne undtagelser og indskrænkninger i enerettighederne, som traditionelt har været gældende i medlemsstaternes lovgivning. Dette fremgår af art. 6, stk. 2, litra d, hvorefter medlemsstaterne kan fastsætte sådanne begrænsninger i ophavsretten, som traditionelt anerkendes i medlemsstaternes lovgivning. Det udtales endvidere i præambelen, at medlemsstaterne kan gøre sådanne undtagelser fra den særlige beskyttelse af databaser, som traditionelt har været accepteret for en ret, der er sammenlignelig med den i direktivet introducerede *sui generis*-ret. Der henvises til ændringsforslag nr. 4, 7, 8 og 13 samt til den i bilag 3 indeholdte oversigt over direktivets bestemmelser sammenholdt med gældende lovgivning.

Nordiske overvejelser

De nærmere retningslinier for gennemførelsen af direktivet har været drøftet på møder med ressortdepartementerne i de andre nordiske lande. Der har på disse møder været enighed om, at direktivet stort set er i overensstemmelse med den gældende nordiske retstilstand, og at kun enkelte ændringer er påkrævet for at kunne gennemføre direktivet i den nordiske ophavsretslovgivning. Det drejer sig navnlig om den nye *sui generis*-beskyttelse i direktivets kapitel III, som kræver en omlægning af katalogbeskyttelsen i den gældende lovs § 71. Der henvises herom til ændringsforslag nr. 13.

Direktivteksten samt en nærmere gennemgang af direktivet vurderet i forhold til den gældende ophavsretslov følger som bilag 2 og 3.

3.2. Digital kopiering inden for undervisningsvirksomhed, erhvervsvirksomhed m.v.

Der stilles forslag om, at de gældende aftalelicensordninger i ophavsretslovens §§ 13 og 14 om fotokopiering inden for undervisningsvirksomhed og erhvervsvirksomhed m.v. justeres, således at bestemmelserne også kommer til at omfatte digital kopiering (ændringsforslag nr. 1 - 3).

I de senere år er det blevet stadig mere almindeligt inden for undervisningssektoren at anvende teknologibaseret undervisningsmateriale, ligesom digital kopiering også i erhvervsvirksomheder i stigende grad erstatter traditionel fotokopiering.

Kulturministeriet finder det derfor naturligt, at der åbnes mulighed for, at eventuelle fremtidige kollektivaftaler om digital kopiering på de nævnte områder

også kan få aftalelicensvirkning efter lovens § 50, dvs. få virkning over for rettighedshavere, som ikke repræsenteres af den aftalesluttende organisation.

Forslagene ligger på linie med synspunkter, der fremkom på den diplomatiske konference i december 1996 i Geneve, der resulterede i vedtagelsen af den nye WIPO Copyright Treaty af 20. december 1996. Konferencen vedtog en udtalelse, hvori det præciseres, at den nye traktats bestemmelser skal forstås således, at det skal være tilladt medlemsstaterne at anvende og eventuelt udvide indskrænkninger og undtagelser i deres nationale love, som har været betragtet som tilladt efter Bernerkonventionen, til også at omfatte det digitale område. Det skal også være tilladt medlemsstaterne at udforme nye indskrænkninger og undtagelser, som måtte anses for hensigtsmæssige for digitale netværk.

3.3. Aftalelicens for gengivelse af kunstværker m.v.

I den gældende lovs § 23 foreslås indført en aftalelicensordning for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger (ændringsforslag nr. 5). Forslaget tilsigter at skabe de nødvendige rammer for en smidigere erhvervelse af rettigheder til kunstværker til brug i alment oplysende fremstillinger.

3.4. Kopiering i forbindelse med sagsbehandling inden for offentlige myndigheder.

Den gældende bestemmelse i § 28 foreslås ændret, således at der ud fra et retshåndhævelsessynspunkt åbnes mulighed for, at der kan foretages kopiering i forbindelse med sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner, der henhører under Folketinget (ændringsforslag nr. 6). Formålet er blandt andet at sikre, at bestemmelsen i lovens § 12, stk. 2, nr. 4, hvorefter der gælder et forbud mod fremstilling af eksemplarer i digital form af værker på grundlag af gengivelser af et værk i digitaliseret form, ikke kommer til at stille sig hindrende for indførelse af elektronisk sagsbehandling, journalisering og lignende inden for den offentlige forvaltning.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget medfører ikke direkte økonomiske eller personalemæssige konsekvenser for staten, amtskommunerne eller kommunerne. De indirekte økonomiske, herunder erhvervsøkonomiske konsekvenser, som måtte følge af aftaler, som indgås på grundlag af ophavsretslovgivningen, og omfanget af den brug af beskyttede værker, som sådanne aftaler måtte lede til, kan der efter sagens natur ikke gives nogen oplysning om. Med hensyn til administrative konsek-

venser for erhvervsvirksomheder m.v. må de stillede forslag om nye aftalelicensbestemmelser i lovforslagets nr. 1-3 og nr. 5 antages at indebære en forenkling af den rettighedsklarering, som det er nødvendigt for virksomhederne at foretage.

5. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

6. Forholdet til EU-retten

Forslaget indebærer, at databasedirektivet gennemføres i den danske ophavsretslov.

7. Høring

Lovforslaget har været udsendt til høring hos 147 myndigheder, institutioner, organisationer m.fl. De fremkomne 58 hørings svar er afspejlet i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Forslagene til opfyldelse af databasedirektivet har i almindelighed fået en velvillig modtagelse, medens forslagene under nr. 1 og 3 om en udvidelse af de gældende bestemmelser om aftalelicens for fotokopiering til brug ved undervisning og i erhvervsvirksomhed m.v. til også at omfatte digital kopiering har fået en blandet modtagelse. Fra rettighedshaverside, herunder Samrådet for Ophavsret, og brugerside, herunder Undervisningsministeriet, har man udtalt støtte til disse forslag, medens en række producentorganisationer, herunder Den danske Forlæggerforening og Danske Dagblades Forening, har udtalt sig imod forslagene.

Under høringen har en række producentorganisationer fremsat forslag om, at der gennemføres en bestemmelse om databaser frembragt i ansættelsesforhold svarende til, hvad der efter lovens § 59 gælder for edb-programmer. Efter § 59 gælder det, at ophavsretten til et edb-program, der er frembragt af en arbejdstager under udførelsen af dennes arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisning, overgår til arbejdsgiveren, medmindre andet er aftalt, jf. § 53, stk. 4.

Kulturministeriet kan ikke tilslutte sig dette forslag og skal henvisse til, at databasedirektivet - i modsætning til edb-programdirektivet fra 1991 - ikke stiller krav om, at der for databaser gennemføres en arbejdstagerregel svarende til, hvad der efter ophavsretslovens § 59 gælder for edb-programmer. Dette skyldes, at databasedirektivet i kapitel III om en såkaldt sui generis-beskyttelse indeholder særlige bestemmelser, der giver en producent- og dermed typisk også en arbejdsgiverbeskyttelse til fordel for den, der gennem en væsentlig investering eller på anden måde har frembragt en database. Der stilles på denne baggrund ikke noget forslag om en arbejdstagi-

verbestemmelse for databaser svarende til, hvad der gælder for edb-programmer.

Endelig har Danmarks Radio og TV 2 ytret ønske om, at der medtages forslag om en ændring af de gældende bestemmelser i lovens §§ 30 og 68 om aftalelicens og tvangslicens for henholdsvis udsendelse af værker og grammofonplader i radio og fjernsyn samt om visse spørgsmål i forbindelse med anvendelsen af radiofoniernes arkivmateriale. Radiofoniernes ser gerne, at de nævnte licensbestemmelser udvides til også at omfatte såkaldte »on-demand« udsendelser, dvs. udsendelser hvor seeren/lytteren interaktivt selv bestemmer, på hvilket tidspunkt en udsendelse skal starte.

Da de af radiofoniernes rejste spørgsmål har sammenhæng med en række spørgsmål, som skal drøftes inden for EU i løbet af 1998 i forbindelse med en senere fælles ratifikation fra EU-landenes side af WIPO Copyright Treaty og WIPO Performances and Phonograms Treaty, som blev vedtaget i Geneve i december 1996, finder Kulturministeriet, at en nærmere stillingtagen til de af radiofoniernes rejste spørgsmål bør afvente overvejelserne inden for EU.

Der henvises med hensyn til de tilkendegivne høringssynspunkter i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Forslaget har til formål at skabe mulighed for, at aftalicensordningen for fotokopiering til undervisningsbrug i fremtiden også kan finde anvendelse på aftaler, som måtte give adgang til digital eksemplar fremstilling.

Efter den gældende lovs § 13, stk. 1, kan der til brug i undervisningsvirksomhed ved fotokopiering eller lignende fremstilles eksemplarer af udgivne værker samt ved optagelse foretages eksemplarfremstilling af værker, som udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. De fremstillede eksemplarer må kun udnyttes inden for undervisningsvirksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Aftalelicens efter § 50 betyder, at brugere på undervisningsområdet, der har indgået aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske ophavsmænd til en bestemt art værker, efter loven får en ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen, herunder udenlandske rettighedshavere.

Bestemmelsen om optagelser fra radio og fjernsyn til undervisningsbrug indeholder ikke nogen begrænsning med hensyn til optagelsesteknik og omfatter således såvel analoge som digitale optagelser.

Aftalelicensbestemmelsen vedrørende eksemplarfremstilling til undervisningsbrug af udgivne værker giver kun mulighed for at fremstille eksemplarer ved fotokopiering og andre former for ikke-forlagsmæssige metoder til reproduktion af trykte tekster og lignende, fx duplikering og offset-trykning. Digital kopiering omfattes ikke af bestemmelsen.

I de senere år er det blevet stadig mere almindeligt inden for undervisningssektoren at anvende teknologibaseret undervisningsmateriale. Det digitale materiale kan være fremstillet ved indtastning af trykte forlæg, scanning af trykt materiale, downloading af værker, som er tilgængelige online fra databaser, eller ved digital kopiering af værker udgivet i digital form, fx på cd-rom.

Efter Kulturministeriets opfattelse har den aftalelicensordning, som i en årrække har været gældende for fotokopiering, fungeret tilfredsstillende. Ordningen synes at have skabt en rimelig balance mellem på den ene side undervisningsrådets ønske om på et enkelt retligt grundlag at kunne udnytte beskyttede værker og på den anden side ophavsmændenes ønske om at have kontrol med og mulighed for at opnå vederlag for den undervisningsmæssige udnyttelse af deres værker.

På denne baggrund finder Kulturministeriet, at den gældende aftalelicensordning for fotokopiering bør justeres, således at den også kan finde anvendelse på de nye digitale kopieringsteknikker.

Uden en sådan justering risikerer man efter ministeriets opfattelse, at den digitale kopiering på undervisningsområdet løber ud af kontrol til gene for såvel brugere som rettighedshavere.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at ordene »ved fotokopiering eller lignende« i lovens § 13, stk. 1, 1. led, udgår af lovteksten. Bestemmelsen vil herefter give adgang til enhver form for eksemplarfremstilling til brug i undervisningsvirksomhed uanset den anvendte teknik.

De organisatoriske forudsætninger for en udvidelse af aftalelicensen må efter Kulturministeriets opfattelse skønnes at være til stede. Ministeriet går ud fra, at Copy-Dan's kopisektor, som har opnået ret til at varetage rettighedshavernes interesser, når det gælder fotokopiering, efter forhandlinger rettighedshaverne imellem vil kunne udvide sit administrationsområde til også at omfatte digital kopiering. Ligesom det har været tilfældet på fotokopieringsområdet, finder ministeriet det vigtigt, at der også på det digitale område i fremtidige kollektivaftaler gennem-

føres den fornødne koordinering af de forskellige rettighedshaverinteresser.

Kulturministeriet har overvejet, om inddragelsen af det digitale område under aftalelicensen bør tilsi-ge, at der gennemføres særlige begrænsninger med hensyn til karakteren af det materiale, som det bør være muligt at kunne kopiere på grundlag af aftalelicensordningen, fx således at aftalelicensen ikke skulle omfatte kopiering af materiale, der er gjort tilgængeligt for brugerne i digital form via en online forbindelse eller en cd-rom erhvervet i almindelig handel.

Ministeriet må nære betænkelighed ved, at der i lovs form gennemføres sådanne begrænsninger. Ophavsretslovens aftalelicensbestemmelser bør på undervisningsområdet principielt være neutrale med hensyn til den anvendte fremstillingsteknik og gælde, uanset om et kopieringsforlæg foreligger i analog eller i digital form.

Skulle der fra en rettighedshaversynsvinkel vise sig at være behov for at udelukke bestemte materialer fra aftalelicensområdet, vil sådanne begrænsninger efter ministeriets opfattelse bedst og mest smidigt kunne gennemføres i de mellem parterne truffne kollektivaftaler, som udløser lovens aftalelicensvirkning. Eventuelle begrænsninger, som måtte blive aftalt, vil efter loven også gælde i forhold til ikke-organiserede rettighedshavere, herunder udenlandske rettighedshavere.

På et enkelt område gør der sig særlige forhold gældende. Det drejer sig om edb-programmer, som efter forslaget til nr. 2 foreslås undtaget fra aftalelicensen. Der henvises herom til bemærkningerne til nr. 2.

Aftalelicensordningen efter lovens § 13 må respektere dispositionsbegrænsende aftaler, som en rettighedshaver har truffet med en bruger i forbindelse med, at denne har fået tilgang til et værk fx via en online forbindelse eller ved erhvervelse af en cd-rom i almindelig handel. Dette følger af, at bestemmelserne i ophavsretslovens kap. 2 om indskrænkninger i ophavsretten i almindelighed er fravigelige ved konkrete udnyttelsesaftaler parterne imellem.

Det forudsættes, at der foreligger en egentlig aftale. En ensidig mærkning eller klausulering i forbindelse med en værksgegnivelse, hvorved en rettighedshaver forsøger at begrænse en brugers dispositionsret efter en kollektivaftale, er ikke tilstrækkelig til at sætte en kollektivaftale og lovens aftalelicensvirkning ud af kraft. Dette gælder, uanset om der er tale om omsætning af fysiske eksemplarer eller værksgegnivelse via en online forbindelse.

En ensidig klausulering vil dog i situationer, hvor der ikke måtte foreligge nogen aftalelicensudløsende kollektivaftale om anvendelse til undervisningsmæs-

sig formål, efter omstændighederne kunne føre til, at det ikke kan antages, at en rettighedshaver har givet et stiltiende samtykke til en undervisningsmæssig videreudnyttelse af beskyttede værker, der i øvrigt uden tekniske restriktioner er stillet til rådighed for almenheden online, fx via Internettet.

Mulighederne for kopiering inden for undervisningsområdet vil i sådanne tilfælde være reguleret af de almindelige bestemmelser i den gældende lovs § 12, stk. 2, nr. 4, om kopiering til privat brug og § 36, stk. 2, om brugskopiering m.v.

Efter disse bestemmelser er det i almindelighed ikke tilladt i digital form at fremstille eksemplarer til privat og institutionsmæssigt brug, når eksemplarfremstillingen sker på grundlag af en gengivelse af værket i digitaliseret form. Det er dog efter § 36, stk. 2, tilladt, at der - uden at der foretages ændringer - kan fremstilles sådanne eksemplarer af tilgængelige værker i digital form, der styres af et edb-program, som er nødvendige for, at værket kan udnyttes efter dets formål, herunder også en mulighed for at kunne fremstille sikkerhedskopier.

Giver en abonnementsaftale eller lignende en bruger ret til i en vis udstrækning at stille materiale til rådighed for en tredjemand, kan der tænkes at opstå en kollision mellem abonnementsaftalen og den dispositionsadgang, som tredjemand måtte have erhvervet i kraft af en kollektivaftale med rettighedshaverne. Problemer af denne art vil imidlertid efter ministeriets opfattelse bedst kunne løses ved en af rettighedshaverne koordineret udformning af fremtidige aftaler på det digitale område.

Anvendelsesområdet for den foreslåede udvidede aftalelicensordning svarer til anvendelsesområdet for den gældende aftalelicensordning for fotokopiering i § 13, stk. 1. Dette er fastlagt ved udtrykket »til brug i undervisningsvirksomhed« og udtrykket »udgivne værker«.

Ved »undervisningsvirksomhed« forstås enhver form for offentlig eller privat kundskabsformidling, der finder sted i organiseret form, herunder højskoler, undervisning efter folkeoplysningsloven, pædagogisk virksomhed inden for børne- og ungdomsinstitutioner, videreuddannelse, som foranstalles af arbejdspladser eller af faglige sammenslutninger, korrespondanceundervisning og centrene for undervisningsmidler.

Uden for begrebet »til brug i undervisningsvirksomhed« falder enkeltarrangementer af underholdende eller alment orienterende karakter, som i forhold til deltagerne ikke kan siges at have karakter af nogen egentlig kursus- eller undervisningsvirksomhed. Det samme gælder forskellige former for privat undervisningsvirksomhed, som det ikke vil være na-

turligt at sidestille med de uddannelsesstilbud, som findes inden for den offentlige uddannelsessektor, herunder fx en danseskole.

Ved »udgivne værker« forstår, at eksemplarer af et værk med udtrykkeligt eller stiltiende samtykke fra ophavsmanden er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden, jf. lovens § 8, stk. 2. Udgivelse efter § 8, stk. 2, foreligger ikke alene i tilfælde, hvor der er sket en spredning af fysiske eksemplarer blandt almenheden i form af en forlagsmæssig udgivelse, men kan også foreligge i tilfælde, hvor et værk er stillet til rådighed for almenheden, fx via internettet, på en sådan måde, at det har været muligt for almenheden på grundlag af et udtrykkeligt eller stiltiende samtykke fra ophavsmanden at fremstille eksemplarer af værket. Sådanne tilfælde vil kunne indgå i den foreslåede aftalelicensordning, ligesom ordningen også vil kunne omfatte tilfælde, hvor et værk er udgivet i fysisk form forud for værkets medtagelse i en online transmission.

Aftalelicensbestemmelserne i § 13 indebærer ikke alene en mulig indskrænkning i ophavsmandens eneret til at fremstille eksemplarer af værker, men rummer også en mulighed for en indskrænkning i ophavsmændenes ret til eksemplarspredning. De nærmere vilkår for en sådan spredning afhænger af indholdet af de trufne kollektivaftaler, som imidlertid med hensyn til aftalelicensvirkning i forhold til rettighedshavere, der står uden for aftalen, ikke kan gå ud over, hvad der følger af udtrykket »undervisningsvirksomhed«, således som dette begreb er beskrevet ovenfor.

Fremførelse af beskyttede værker ved undervisning falder uden for rammerne af aftalelicensordningen i § 13, stk. 1, om eksemplarfremstilling og reguleres af bestemmelsen om offentlig fremførelse blandt andet ved undervisning i lovens § 21, stk. 1 og 2. Der henvises herom til bemærkningerne til lovforslagets nr. 4.

Det er ikke nogen betingelse, at fremstillingen sker inden for den pågældende undervisningsinstitution. I det omfang det er tilladt efter de med rettighedshaverne trufne aftaler, vil man inden for undervisningsområdet også kunne anvende fremmed medhjælp, fx et bibliotek, til at foretage en eksemplarfremstilling, som måtte ønskes foretaget af undervisningsmæssige grunde.

Forslaget under nr. 1 om en udvidelse af aftalelicensen for kopiering til brug ved undervisning til også at omfatte digital kopiering har under høringen fået støtte fra Center for Teknologistøttet Undervisning, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Skolebiblioteksforening, Dansk Dataforening, Danske Skønletterære Forfattere, Samrådet for Ophavsret,

som repræsenterer stort set alle danske kunstnerorganisationer, Udvalget til Beskyttelse af Videnskabeligt Arbejde (UBVA) og Undervisningsministeriet.

Danmarks Radio, Danske Dagblades Forening, Den danske Forlæggerforening, Foreningen af Danske Spillefilmproducenter, Multi Medie Foreningen, Sammenslutningen af producenter af film, tv og AV i Danmark og TV 2 har udtalt sig imod forslaget.

Til nr. 2

Forslaget har til formål at undtage edb-programmer fra den under nr. 1 foreslåede aftalelicensordning for digital kopiering til brug ved undervisning.

Under høringen har Akademiet for de tekniske Videnskaber samt IT-Brancheforeningen gjort gældende, at en aftalelicensordning for edb-programmer vil gribe forstyrrende ind i IT-branchens veletablerede og effektive rettighedsforvaltning på undervisningsområdet. Det anføres, at de fleste edb-producenter har indrettet deres salgsvilkår, således at der tilbydes særlige undervisningsordninger til skoler og uddannelsesinstitutioner samt private undervisere, som muliggør kopiering i det omfang, det er relevant for de pågældende edb-programmer. I praksis er der særlige prisstrukturer, der medfører, at edb-programmer kan erhverves til undervisningsformål til en reduceret pris i forhold til den almindelige pris i handel og vandel. En række edb-leverandører har også særlige aftaler med Statens Indkøb, som regulerer forholdene. Endelig foretages en stor del af undervisningen på edb-programområdet af edb-leverandørerne selv, og der vil derfor kunne opstå vanskelige grænsedragninger i forhold til en aftalelicensordning, som omfatter edb-programmer.

På denne baggrund samt under hensyn til, at det må erkendes, at det kan forekomme tvivlsomt, om de fornødne organisatoriske forudsætninger for en aftalelicensordning på edb-programområdet er til stede, foreslås det under nr. 2, at edb-programmer i digital form undtages fra aftalelicensordningen i § 13. Det bemærkes, at det kun er edb-programmer i digital form, som undtages fra aftalelicensen. Skulle et edb-program være gengivet fx i skriftlig form i fagtidsskrifter og lign., vil en eksemplarfremstilling af sådant materiale kunne inddrages under aftalelicensen.

Til nr. 3

Forslaget har til formål at skabe mulighed for, at aftalelicensordningen for fotokopiering, fx i form af presseklip og lign., inden for erhvervsvirksomhed m.v. i fremtiden også kan finde anvendelse på aftaler, som måtte give adgang til digital eksemplarfremstilling.

Efter den gældende lovs § 14 kan offentlige eller private institutioner, organisationer og erhvervsvirksomheder til intern brug i deres virksomhed ved fotokopiering eller lignende fremstille eller lade fremstille eksemplarer af fagmæssige artikler i aviser, tidsskrifter og samle værker, af korte afsnit af andre udgivne værker af fagmæssig art samt af illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Sådanne eksemplarer må kun udnyttes inden for virksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Aftalelicens efter § 50 betyder, at erhvervsvirksomheder og institutioner m.v., der har indgået aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske ophavsmænd til en bestemt art af værker, efter loven får ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen, herunder udenlandske rettighedshavere.

Aftalelicensbestemmelsen i § 14 giver kun mulighed for eksemplarfremstilling ved fotokopiering og andre former for ikke-forlagsmæssige metoder til reproduktion af trykte tekster og lignende, fx duplikering og offset-trykning. Digital kopiering omfattes ikke af bestemmelsen.

I de senere år er det blevet stadig mere almindeligt inden for erhvervsvirksomheder og den offentlige forvaltning m.v. at tage den nye digitale teknik i anvendelse.

Af de samme grunde som er nævnt ovenfor i forslaget under nr. 1 vedrørende aftalelicensen på undervisningsområdet finder Kulturministeriet derfor, at aftalelicensordningen i § 14 for erhvervsvirksomheder m.v. bør justeres, således at ordningen også kan finde anvendelse på den digitale kopieringsteknik.

Uden en sådan justering risikerer man, at den digitale kopiering af beskyttede værker også på virksomhedsområdet løber ud af kontrol til gene for såvel brugere som rettighedshavere.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at ordene »ved fotokopiering eller lignende« i lovens § 14 udgår af lovteksten. Bestemmelsen vil herefter generelt give adgang til eksemplarfremstilling til brug i erhvervsvirksomhed m.v., uanset hvilken fremstillings-teknik der anvendes.

Med hensyn til de organisatoriske forudsætninger for forslaget og spørgsmålet, om udvidelsen til det digitale område bør give anledning til, at der gennemføres særlige begrænsninger i aftalelicensordningen for så vidt angår digital kopiering af værker på grundlag af allerede foreliggende digitale gengivelser, henvises til bemærkningerne ovenfor i forbindel-

se med forslaget under nr. 1 vedrørende undervisningsområdet.

Anvendelsesområdet for den foreslåede udvidede aftalelicensordning på erhvervsvirksomhedsområdet er det samme som den gældende aftalelicens for fotokopiering, dvs. at der skal være tale om eksemplarfremstilling til intern brug i »offentlige eller private institutioner, organisationer og erhvervsvirksomheder«. Disse udtryk skal forstås i bred betydning. Enhver form for statslig og kommunal administration er således omfattet. Det samme gælder offentlige erhvervsvirksomheder og offentlige eller private sammenslutninger, organisationer og foreninger, herunder fagforeninger, samt kirkelige og andre religiøse organisationer og institutioner, herunder menighedsråd. Omfattet er ligeledes den administrative virksomhed inden for radio- og fjernsynsforetagender, undervisningsinstitutioner, arkiver, biblioteker og museer.

Det materiale, som kan gøres til genstand for en aftalelicensordning efter § 14, er angivet ved ordene »fagmæssige artikler i aviser, tidsskrifter og samle værker, af korte afsnit af andre udgivne værker af fagmæssig karakter samt af illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten.« Den foreslåede aftalelicensordning gælder, uanset om det pågældende materiale foreligger i analog eller digital form. Med hensyn til udtrykket »udgivne værker« henvises til bemærkningerne under nr. 1.

Eksemplarer, som fremstilles på grundlag af aftalelicensen i § 14, må kun anvendes til intern brug inden for erhvervsvirksomhed m.v., som omfattes af de med rettighedshaverne truffne kollektivt aftaler.

Det er ikke nogen betingelse, at eksemplarfremstillingen sker inden for det pågældende foretagende. I det omfang det er tilladt efter de med rettighedshaverne truffne aftaler, vil en erhvervsvirksomhed også kunne anvende fremmed medhjælp, fx et bibliotek, til at foretage den eksemplarfremstilling, som virksomheden måtte ønske foretaget.

På samme måde som tilfældet har været med forslaget under nr. 1 vedrørende undervisningsområdet, har forslaget om udvidelse af aftalelicensen for kopiering inden for erhvervsvirksomhed m.v. til også at omfatte digital kopiering fået støtte fra en række rettighedshaverorganisationer og mødt modstand fra en række producentorganisationer. Herudover har en del høringsinstanser tilkendegivet, at man ikke har bemærkninger til forslaget.

Til nr. 4

Forslaget under nr. 4 fremsættes til gennemførelse af databasedirektivets art. 6, stk. 2, litra b.

Efter art. 6, stk. 2, litra b, kan medlemsstaterne fast-

sætte begrænsninger i de rettigheder, som tilkommer ophavsmanden til en database, når der udelukkende er tale om anvendelse med henblik på illustration ved undervisning eller med henblik på forskning, såfremt kilden angives, og i det omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger.

Efter den gældende lovs § 21, stk. 1, nr. 2, kan udgivne værker bortset fra sceneværker og filmværker lovligt fremføres offentligt, når det sker til brug ved undervisning. Bestemmelsen, som er en undtagelse fra eneretten til offentlig fremførelse, gælder for al undervisning, uanset om den er kommerciel eller ej.

Værksfremførelser, der sker i forbindelse med undervisning i enkelte skoleklasser og lign., vil ofte ikke være offentlige på grund af den personlige tilknytning, der er mellem læreren og de enkelte elever. Den særlige undtagelse i § 21, stk. 1, nr. 2, har derfor kun betydning for undervisning, der sker for en bredere ubestemt kreds af personer, fx offentlig forelæsnings eller fjernundervisning via telenettet.

Begrebet »undervisning« skal i øvrigt forstås på samme måde, som udtrykket er anvendt i lovens § 13. Der henvises herom til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.

Som nævnt er det efter direktivet ikke tilladt at foretage offentlig fremførelse af databaser til brug ved undervisning, når det sker i erhvervsøjemed.

På denne baggrund foreslås det, at det i § 21, stk. 2, præciseres, at bestemmelsen i § 21, stk. 1, nr. 2, om offentlig fremførelse af værker ved undervisning, ikke skal finde anvendelse ved fremførelse af databaser i undervisningsvirksomhed, som sker i erhvervsøjemed.

Forslaget indebærer, at offentlig fremførelse af databaser, som sker i erhvervsøjemed i forbindelse med undervisning, ikke kan finde sted uden samtykke fra skaberen af den pågældende database. Bestemmelsen gælder, uanset i hvilken form databasen fremtræder, og uanset på hvilken måde fremførelsen sker. Eksempelvis vil fremførelse af et multimedieværk på en skærm for en større forsamling være omfattet af den foreslåede begrænsning i stk. 2.

Begrænsningen gælder for fremførelse af databaser, der sker i erhvervsøjemed. Udtrykket »erhvervsøjemed« skal forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed, herunder fx fremførelse af en database i forbindelse med undervisning og videruddannelse af de ansatte i en virksomhed. Det samme gælder for fjernundervisning, der fx sker via internettet, hvor der skal betales vederlag for undervisningen.

Begrænsningen vedrører kun fremførelse af en database som sådan, ikke de i basen indeholdte værker. Disse kan frit fremføres offentligt til brug ved under-

visning, hvad enten undervisningen sker i erhvervsøjemed eller ikke. Dette følger af, at den ophavsretlige beskyttelse af databaser efter direktivet alene omfatter basens struktur og den særlige udvælgelsesmetode, som indholdet er ordnet efter.

Forslaget har fået en blandet modtagelse. Samrådet for Ophavsret har taget afstand fra forslaget og finder, at fremførelse af værker i databaser bør være undtaget i § 21, stk. 1, nr. 2, på helt tilsvarende vis som fremførelse i radio eller fjernsyn. Herudover har en række høringsinstanser, bl.a. Undervisningsministeriet og UBVA, udtrykt usikkerhed med hensyn til forståelsen af begreberne »offentlig fremførelse« og »erhvervsøjemed«.

Kulturministeriet skal hertil bemærke, at forslaget under nr. 4 udelukkende har til formål at gennemføre sådanne ændringer i § 21, som er nødvendiggjort af databasedirektivets art. 6, stk. 2, litra b. Bortset herfra er forslaget både med hensyn til indhold og anvendte begreber identisk med § 21, således som denne bestemmelse blev formuleret ved den generelle lovrevision i 1995.

Til nr. 5

Forslaget har til formål at lette mulighederne for rettighedsklarering i forbindelse med gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger.

Efter den gældende lovs § 23, stk. 1, må offentliggjorte kunstværker og værker af beskrivende art gives i kritiske eller videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Bestemmelsen fik sin nuværende udformning ved ophavsretsloven af 1995. Før 1995 kunne kunstværker frit gengives i alment oplysende fremstillinger, dog således at ophavsmanden havde krav på vederlag, hvis to eller flere kunstværker af den samme person blev gengivet i fremstillingen.

Som led i en generel målsætning om styrkelse af billedkunstnernes retsstilling udgik bestemmelsen om gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger ved den generelle lovrevision i 1995. Det betyder, at der for gengivelse af kunstværker i andet end kritiske eller videnskabelige fremstillinger gælder en ubegrænset eneret, dvs. at der skal indhentes samtykke fra ophavsmanden hver gang et af den pågældendes kunstværker ønskes inkluderet i fx et leksikon, en håndbog el.lign., herunder elektroniske udgaver af sådanne fremstillinger.

Copy-Dan, Billedkunst, har oplyst, at erfaringerne med eneretsordningen siden 1995 overvejende har været positive. 600 danske billedkunstnere har indtil nu tilmeldt sig Copy-Dan-ordningen, og i kraft af

gensidighedsaftaler med udenlandske søsterselskaber repræsenterer Copy-Dan, Billedkunst, ca. 25.000 udenlandske billedkunstnere.

Copy-Dan, Billedkunst, har imidlertid også henvendt Kulturministeriets opmærksomhed på, at der fortsat inden for en overskuelig fremtid vil være et meget betydeligt antal kunstnere, herunder udenlandske, der ikke vil være repræsenteret af Copy-Dan.

I sådanne tilfælde vil det være overordentlig byrdefuld og ressourcekrævende at indhente forhåndstilladelse fra de enkelte kunstnere til gengivelsen af hvert enkelt billede i større fremstillinger med et stort antal billeder såsom leksika, encyklopædier og lign.

Kulturministeriet foreslår på denne baggrund, at den i 1995 gennemførte eneretsordning for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger modificeres.

En aftalelicens vil give brugerne, fx forlag og udgivere af multimedieværker, der har indgået aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske ophavsmænd til kunstværker, en ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen. Udtrykket »kunstværker« omfatter også fotografiske værker, og vil efter henvisningen i § 70, stk. 3, også omfatte fotografiske billeder. Aftalelicensordningen vil således også kunne finde anvendelse på fotografiområdet, hvis der måtte vise sig at være behov herfor.

Gengivelse kan efter forslaget ske i »alment oplysende fremstillinger«. Som eksempler på sådanne kan nævnes leksika, encyklopædier, kunstbøger i almindelighed, undervisningsmateriale og andre lignende fremstillinger, som omfatter et stort antal billeder, og hvor det derfor vil være vanskeligt og ressourcekrævende at indhente samtykke fra de enkelte kunstnere.

Forslaget til § 23, stk. 1, 2. pkt., er ikke begrænset til nogen bestemt gengivelsesteknik og omfatter også gengivelse i digital form.

Under høringen har forslaget fået tilslutning fra Danmarks Biblioteksforening, Danske Billedautorer, Danske Dagblades Forening og Den danske Forlæggerforening, Samrådet for Ophavsret og TV 2. Statens Museumsnævn har udtrykt en vis betænkelighed ved forslaget.

Til nr. 6

Forslaget har til formål at åbne mulighed for, at der uden samtykke fra rettighedshaveren i forbindelse med sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner henhørende under Folketinget

kan foretages en sådan kopiering, som er nødvendig for sagsbehandlingen.

Efter den gældende lovs § 28 er det tilladt at give værker i forbindelse med retssager og sager i administrative nævn og lignende i det omfang, som betinges af formålet. Retten til videre udnyttelse afhænger af de i øvrigt gældende regler.

Adgangen for offentlige myndigheder og lign. til at foretage kopiering i forbindelse med sagsbehandling er - i det omfang der ikke kan antages at være givet stiltiende samtykke - i dag reguleret i lovens § 12 om kopiering til privat brug og § 14 om aftalelicens for kopiering inden for offentlige myndigheder, erhvervsvirksomheder m.v.

Efter § 12, stk. 1, er det tilladt enhver at fremstille enkelte eksemplarer af offentliggjorte værker til privat brug. Ansatte i offentlige myndigheder m.v. kan med hjemmel i denne bestemmelse i analog form kopiere tidsskriftsartikler og lign. til sig selv og til brug i sagsbehandlingen samt til brug for enkelte kolleger. Det er imidlertid ikke tilladt at fremstille et større antal kopier til almindelig cirkulation eller spredning blandt myndighedens eller institutionens medarbejdere.

Herudover er adgangen til privatkopiering efter § 12, stk. 2, nr. 4, begrænset, således at det hverken for de pågældende myndigheder eller sagens parter er tilladt at fremstille eksemplarer i digital form af andre værker, når eksemplar fremstillingen sker på grundlag af en gengivelse af værket i digitaliseret form.

Efter de gældende bestemmelser vil det således i en række tilfælde kun være muligt i meget begrænset omfang at foretage kopiering, herunder digital kopiering, i forbindelse med sagsbehandling, såfremt der indgås en aftale efter lovens § 14.

Indførelse af nye teknologiske hjælpemidler såsom pc'ere, scannere m.v. i den offentlige sektor vil i de kommende år medføre en markant ændring af sagsbehandlingen hos offentlige myndigheder, hvor man efterhånden vil arbejde hen imod en total elektronisk dokumenthåndtering uden brug af papir. Dette vil fx betyde, at offentlige myndigheder foretager en fuldstændig elektronisk lagring af alle indkomne og udgående dokumenter. Selve sagsbehandlingen kommer til at foregå elektronisk og uden udprintning på papir. Alle dokumenter på en sag arkiveres i elektronisk form. Kulturministeriet skal i denne forbindelse henvise til Forskningsministeriets vejledning fra 1996 om Elektronisk dokumenthåndtering og forvaltningsregler.

På denne baggrund finder Kulturministeriet, at almene samfundsmæssige hensyn tilsiger, at der skabes en klar hjemmel for, at der i forbindelse med sagsbe-

handling inden for offentlige myndigheder samt institutioner, der henhører under Folketinget, kan foretages den for sagsbehandlingen nødvendige kopiering.

I overensstemmelse hermed foreslås § 28 udvidet, således at det også skal være tilladt i det omfang, som betinges af formålet, at gengive værker i forbindelse med sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner henhørende under Folketinget. Forslaget ligger i naturlig forlængelse af de gældende bestemmelser i § 28 om brug af beskyttede værker i retssager m.v. samt § 27, stk. 1, om aktindsigt.

Forslaget giver kun mulighed for at foretage den kopiering i analog eller digital form, der er nødvendig til brug for sagsbehandlingen, journalisering, arkivering og lign. Det er således ikke tilladt i almindelighed at kopiere værker til brug for en myndighed og lign. og dens medarbejdere, herunder fx indlæggelse i centrale databaser, hvortil alle ansatte har adgang. Forslaget giver heller ikke adgang til at medtage beskyttede værker i betænkninger, brochurer, pjecer, foldere og lignende publikationer, som udsendes af det offentlige.

Adgangen til at gengive værkerne er ikke begrænset til selve sagsbehandlingen inden for den offentlige myndighed, men giver også parterne i en sag mulighed for at gengive værker i det omfang, det er nødvendigt af hensyn til den konkrete sags oplysning.

For kopiering, der ikke sker i forbindelse med sagsbehandling, vil ophavsretslovens almindelige regler fortsat gælde, herunder navnlig privatbrugsreglen i § 12 samt aftalelicensordningen i lovens § 14 om eksemplarfremsstilling inden for erhvervsvirksomhed m.v.

Udtrykket »inden for offentlige myndigheder« skal forstås i overensstemmelse med udtrykket »den offentlige forvaltning«, således som dette udtryk er fastlagt i offentlighedsloven og forvaltningsloven. Herudover finder ministeriet det naturligt, at forslaget til § 28 skal omfatte institutioner, der henhører under Folketinget, fx Folketingets Ombudsmand.

Forslaget til § 28, stk. 2, svarer til den gældende lovs § 28.

Forslaget har under høringen fået støtte fra Dansk Dataforening, Erhvervsministeriet og Statens Arkiver.

Danske Dagblades Forening og Den danske Forlæggerforening har udtalt sig imod forslaget. De to foreninger finder generelt, at elektronisk lagring af dokumenter inden for det offentlige bør ske efter aftale med rettighedshaverne. Dansk Industri har bl.a. anført, at private virksomheder har samme behov som offentlige myndigheder for at kunne foretage en elektronisk lagring af indkomne og udgående doku-

menter, herunder værker i digitaliseret form, hvorfor private virksomheder bør ligestilles med offentlige myndigheder i denne henseende.

Kulturministeriet kan ikke være enig i de fremførte synspunkter. Det er efter ministeriets opfattelse vigtigt, at der skabes de nødvendige rammer for, at offentlige myndigheder kan yde borgerne den bedst mulige service. Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med andre bestemmelser i ophavsretsloven, som tilgodeser almene retshåndhævelsessyn, og hvor der derfor er foretaget begrænsninger af eneretten. Det drejer sig om den gældende lovs § 9, hvorefter offentlige aktstykker falder uden for den ophavsretlige beskyttelse, lovens § 26, hvorefter forhandlinger i retssager frit kan gengives, samt lovens § 27 om aktindsigt i eksemplarer af værker, der er indgået til en offentlig myndighed. Kulturministeriet må være af den opfattelse, at de hensyn, der ligger bag disse bestemmelser, tilsiger, at der også bør gælde en undtagelse for gengivelse, herunder gengivelse ved hjælp af ny teknologi, af værker i forbindelse med offentlig sagsbehandling.

Til nr. 7

Forslaget har til formål at tilvejebringe ensartede undtagelsesregler for edb-programmer og databaser, når det gælder den brugskopiering, det skal være lovligt at foretage uden samtykke fra rettighedshaveren.

Udnyttelse af et edb-program kan ske isoleret eller forekomme sammen med udnyttelse af andre værker i digitaliseret form, fx en database eller et multimedieværk, som styres af et edb-program. I begge tilfælde reguleres udnyttelsen af edb-programmet efter den gældende lov af bestemmelsen i lovens § 36, stk. 1, nr. 1.

Efter § 36, stk. 1, nr. 1, har den, der har ret til at benytte et edb-program, lov til at fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at erhververen kan benytte programmet efter dets formål, herunder foretage rettelse af fejl.

Kopieringsadgangen tilkommer en erhverver af et edb-program. Ved udtrykket »erhverver« forstås den fysiske eller juridiske person, som ved køb, gave el.lign. har fået overdraget et eksemplar af et edb-program, eller som ved aftale har fået ret til at udnytte et edb-program. Udelukket fra bestemmelsens anvendelsesområde er således personer, der alene har en begrænset ret til at bruge edb-programmet, fx en bibliotekslåner.

Bestemmelsen indebærer således i sin nuværende udformning, at fx en låner af andre værker i digitaliseret form, fx en database, som styres af et edb-program, ikke må foretage nogen form for kopiering af

edb-programmet i forbindelse med sin udnyttelse af en database eller et multimedieværk i digitaliseret form. I praksis betyder dette en alvorlig begrænsning i en brugers adgang til at udnytte en database m.v., som brugeren ellers lovligt måtte have til rådighed.

Efter databasedirektivets art. 6, stk. 1, som behandles nedenfor under ændringsforslag nr. 8, må den, der lovligt har ret til at benytte en database - hvad enten den pågældende er erhverver eller kun har en mere begrænset ret som bruger - foretage de for brugen nødvendige handlinger, herunder brugskopiering.

Kulturministeriet må på denne baggrund være af den opfattelse, at der inden for rammerne af de gældende direktiver så vidt muligt bør gennemføres ensartede regler for brugskopiering af edb-programmer, databaser og lign.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at ordet »erhververen« i § 36, stk. 1, nr. 1, erstattes med ordene »den pågældende«.

Med forslaget præciseres det, at retten til at foretage brugskopiering m.v. af et edb-program tilkommer enhver, som har ret til at benytte programmet, hvad enten der er tale om en isoleret udnyttelse af edb-programmet eller om udnyttelse af dette i forbindelse med udnyttelse af databaser m.v. Retten til brugskopiering tilkommer herefter ikke alene en egentlig erhverver af programmet, men også enhver anden person, som lovligt er i besiddelse af programmet med ret til at bruge det. Fx kan det fremgå af vilkårene i en licensaftale, at licenstagere i et nærmere specificeret omfang lovligt kan overlade brugen af et edb-program til andre. Ligeledes kan et eksemplar af et edb-program med hjemmel i lovgivningen være stillet til rådighed for en bruger, fx en bibliotekslåner.

Bortset fra den foreslåede ændring svarer forslaget indholdsmæssigt til den gældende lovs § 36, stk. 1, nr. 1, således som denne bestemmelse blev udformet ved lovændringer i 1989 og 1992 og siden bekræftet ved lovrevisionen i 1995.

Under høringen har forslaget fået støtte fra Bibliotekstyrelsen, Det Kgl. Bibliotek og Statsbiblioteket i Århus. Dansk Dataforening og UBVA har ikke haft nogen indvendinger mod forslaget.

Samrådet for Ophavsret har vendt sig mod forslaget. Det anføres, at det kun bør være den, der har erhvervet retten til et edb-program, som kan foretage ændringer i programmet i overensstemmelse med § 36, stk. 1, nr. 1.

Kulturministeriet kan ikke være enig i de af Samrådet fremførte synspunkter. Som anført ovenfor bør der efter ministeriets opfattelse så vidt muligt gælde de samme regler for brugskopiering af edb-programmer og databaser. Dette skal ses på baggrund af, at edb-programmer ofte udgør en del af en database, fx

i form af søge- og styreprogrammer, og det ville således være uhensigtsmæssigt for den normale udnyttelse, hvis adgangen til brugskopiering var forskellig for de to værkstyper.

Til nr. 8

Til stk. 2

Formålet med forslaget er at gennemføre databasedirektivets art. 6, stk. 1.

Efter art. 6, stk. 1, må den, der har ret til at benytte en database eller et eksemplar heraf, uden tilladelse fra basens ophavsmand udføre enhver handling, der er omfattet af ophavsmandens eneret, når den er nødvendig for, at brugeren kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af dette. Har brugeren kun tilladelse til at benytte en del af databasen gælder bestemmelsen kun for denne del.

Efter den gældende lovs § 36, stk. 2, finder bestemmelserne i § 36, stk. 1, nr. 1 og 2, om fremstilling af brugs- og sikkerhedskopier af edb-programmer, tilsvarende anvendelse på andre værker i digitaliseret form, hvis anvendelse styres af et edb-program. Det er dog ikke tilladt at foretage ændringer i værkerne.

§ 36, stk. 2, omfatter efter sin ordlyd også databaser i digital form, men bestemmelsens indhold svarer ikke fuldt ud til databasedirektivets art. 6, stk. 1. Det foreslås derfor, at direktivets bestemmelse om, hvilke handlinger en lovlig bruger af en database har ret til at foretage uden samtykke fra ophavsmanden til databasen, udskilles som et særligt stykke i § 36.

I overensstemmelse hermed foreslås det i forslaget til stk. 2, at den, der har ret til at benytte en database, kan foretage sådanne handlinger, som er nødvendige for, at den pågældende kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af dette.

Retten efter stk. 2 tilkommer enhver, som har ret til at benytte en database. Det betyder, at ikke alene en egentlig erhverver af en database må foretage de for brugen nødvendige handlinger, men også enhver anden, som lovligt har fået adgang til at bruge databasen, har ret til at foretage sådanne handlinger.

Forslaget skal ses i sammenhæng med ændringsforslaget under nr. 7, hvor det er foreslået præciseret, at retten til at foretage brugskopiering af et edb-program så vidt muligt skal bringes på linie med, hvad der efter databasedirektivet gælder for brugskopiering m.v. af en database.

Ved »database« forstås en samling af værker, data eller andet selvstændigt materiale, der er struktureret systematisk eller metodisk og kan konsulteres individuelt ved brug af elektronisk udstyr eller på anden måde. En database kan både fremtræde i analog og

digital form og foreligge som et fysisk eksemplar eller som en base med online-adgang.

Bestemmelsen giver brugeren ret til at foretage enhver handling, dvs. både eksemplarfremstilling og tilgængeliggørelse for almenheden, men kun i det omfang, som er nødvendigt for, at den pågældende kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af det. Hvis det fx er nødvendigt at fremstille et brugs-eksemplar i digital form for at kunne tilegne sig en database, som findes på internettet, har brugeren ret til at gøre dette, under forudsætning af, at den pågældende har fået lovlig adgang til databasen. Ligeledes vil brugeren lovligt kunne foretage sådanne ændringer, som er nødvendige for, at den pågældende kan få adgang til databasen og gøre normal brug af den.

Har brugeren kun ret til at benytte en del af en database gælder bestemmelsen kun for denne del.

For så vidt angår brugs- og sikkerhedskopiering af andre værker i digitaliseret form, som styres af et edb-program, henvises til forslaget til stk. 3.

Til stk. 3

Forslaget til stk. 3 svarer til den gældende lovs § 36, stk. 2, hvorefter det - ligesom tilfældet er for edb-programmer - er tilladt at fremstille brugs- og sikkerhedskopier af værker i digitaliseret form, som styres af et edb-program. Det er dog ikke tilladt at foretage ændringer i de digitaliserede værker.

Forslaget indebærer, at det fortsat vil være tilladt at foretage brugs- eller sikkerhedskopiering af eksempelvis et litterært værk i elektronisk form, hvortil der er knyttet et styre- og søgeprogram. Bestemmelsen vil endvidere finde anvendelse på de enkeltværker, som indgår i en eventuel database.

Bestemmelsen kan ligesom den gældende lovs § 36, stk. 2, fraviges ved aftale.

Til stk. 4

Forslaget har til formål at gennemføre art. 15 i databasedirektivet, hvorefter alle aftalebestemmelser, der strider mod direktivets art. 6, stk. 1, om brugskopiering m.v., anses for ugyldige.

Efter den gældende lovs § 36, stk. 3, er det kun bestemmelserne i § 36, stk. 1, nr. 2 og 3, om fremstilling af sikkerhedseksemplarer og testkørsel af edb-programmer, der er ufravigelige ved aftale.

Det foreslås derfor, at § 36, stk. 4, affattes således, at der i overensstemmelse med direktivets art. 15 indsættes en henvisning til stk. 2 om brugskopiering m.v. af databaser.

Forslaget indebærer, at det fx ikke lovligt kan aftales, at den, der har ret til at benytte en database i di-

gital form, ikke må foretage den for brugen nødvendige kopiering.

Til nr. 9

Forslaget er af teknisk karakter. Forslaget indebærer, at den under nr. 5 foreslåede nye aftalelicensordning i lovens § 23, stk. 1, 2. pkt., om medtagelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger, indføres i lovens § 50, som indeholder de almindelige bestemmelser, der er fælles for lovens aftalelicensbestemmelser.

Forslaget medfører, at en udgiver, som indgår aftale med en organisation, som repræsenterer en væsentlig del af danske ophavsmænd til kunstværker, om gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger, får ret til at gengive værker af ikke-repræsenterede ophavsmænd, herunder også udenlandske ophavsmænd, på samme måde og på samme vilkår, som er fastlagt i den med organisationen indgåede aftale. Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 10

Forslaget er af teknisk karakter. Forslaget indebærer, at de bestemmelser, der angår individuelle rettighedshaveres muligheder for at gøre krav gældende i forbindelse med de i loven i øvrigt gældende aftalelicensbestemmelser, også skal finde anvendelse på individuelle krav i forbindelse med den under ændringsforslag nr. 5 foreslåede nye aftalelicens for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger.

Til nr. 11

Forslaget er af teknisk karakter. Forslaget om indførelse af en henvisning til § 23, stk. 1, 2. pkt., i § 52, stk. 1, betyder, at det ophavsretlige mæglinginstitut i lovens § 52 også finder anvendelse i de situationer, hvor der mellem de involverede parter ikke kan nås til enighed om en aftale om gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger. Der henvises til ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 12

Forslaget er af teknisk karakter og skal ses på baggrund af den nye affattelse af § 36, stk. 2-4, jf. ændringsforslag nr. 8. Henvisningen til § 36, stk. 3, indebærer, at det også i forhold til udøvende kunstnere, fremstillere af lyd- og billedoptagelser, radiofonier og fotografer skal være tilladt for en lovlig bruger at foretage en begrænset eksemplarfremstilling m.v. af fremførelser m.v., som foreligger i digitaliseret form. Henvisningen svarer til gældende ret.

Til nr. 13

Til stk. 1

Forslaget har til formål at gennemføre databasedirektivets art. 7-10 om en særlig beskyttelse af visse databaser, den såkaldte sui generis-ret.

Efter art. 7, stk. 1, skal databaser, hvori der er lagt en væsentlig investering, nyde en særlig beskyttelse mod udtræk og genanvendelse af hele databasens indhold eller en væsentlig del deraf. Ved »database« forstås efter direktivet »en samling af værker, data eller andet selvstændigt materiale, der er struktureret systematisk eller metodisk og kan konsulteres individuelt ved brug af elektronisk udstyr eller på anden måde«.

Efter den gældende lovs § 71 nyder kataloger, tabeller og lignende arbejder beskyttelse mod eftergørelse i 10 år fra udgangen af det år, hvor arbejdet blev offentliggjort. Beskyttelsen forudsætter, at de pågældende arbejder udgør en sammenstilling af et større antal oplysninger. Denne såkaldte katalogregel blev indført i ophavsretsloven i 1961 og er videreført i den gældende ophavsretslov fra 1995. Tilsvarende bestemmelser findes i de andre nordiske lande. Baggrunden for den korterevarende beskyttelse er at give en vis beskyttelse af frembringelser, der ikke opfylder kravene for at nyde beskyttelse som værker efter lovens kapitel 1, men som alligevel repræsenterer en væsentlig investering i arbejdsmæssig eller økonomisk henseende. Bestemmelsen har i praksis navnlig været anvendt til beskyttelse af arbejder såsom udstillingskataloger, telefonbøger, fartplaner, prislister etc.

Den gældende bestemmelse i § 71 yder også beskyttelse til databaser, som består af en sammenstilling af faktiske oplysninger og informationer.

Bestemmelsen i § 71 giver imidlertid kun beskyttelse mod eftergørelse, ikke mod eksemplarspredning og anden videre anvendelse. Beskyttelsen mod eftergørelse gælder for en database som sådan eller væsentlige dele af dens indhold, hvorimod de enkelte rådata, der er samlet i databasen, ikke er beskyttede.

Bestemmelserne i databasedirektivets kapitel III giver på en række punkter en videregående beskyttelse end den gældende lovs katalogregler. Som følge heraf er det nødvendigt at foretage følgende ændringer af § 71, stk. 1:

- Det præciseres, at ikke alene databaser, der udgør en sammenstilling af et større antal oplysninger, men også databaser, som er resultatet af en væsentlig arbejdsmæssig eller økonomisk investering, nyder beskyttelse efter § 71.
- Beskyttelsens omfang udvides, således at fremstilleren af en database m.v. får en eneret til at frem-

stille eksemplarer af databasen og til at gøre den tilgængelig for almenheden. Beskyttelsen bringes hermed med hensyn til beskyttelsesbeføjelser principielt på linie med den beskyttelse, der gælder for værker efter lovens § 2.

- Det præciseres, at den udvidede beskyttelse gælder for kataloget, databasen m.v. som helhed eller en væsentlig del deraf.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at § 71, stk. 1, udvides, således at fremstilleren af et katalog, en tabel, en database eller lignende, hvori et større antal oplysninger er sammenstillet, eller som er resultatet af en væsentlig investering, har eneret til at råde over det pågældende arbejde som helhed eller en væsentlig del deraf ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden.

Det er en betingelse for at opnå beskyttelse, at et større antal oplysninger er sammenstillet, eller at arbejdet er resultatet af en væsentlig investering. Dette vil i almindelighed være tilfældet, når et større antal oplysninger er indsamlet, udvalgt og systematiseret, mens en væsentlig investering ikke nødvendigvis samtidig er udtryk for en sammenstilling af et større antal oplysninger. Også databaser, som består af billeder, fotografier m.v. vil - i modsætning til den gældende katalogregel, som kun omfatter oplysninger - være omfattet af den foreslåede bestemmelse, forudsat at databasen repræsenterer en væsentlig investering.

Ligesom efter den gældende lovs § 71 tilkommer beskyttelsen fremstilleren af databasen m.v. Fremstilleren er den fysiske eller juridiske person, der har ansvaret for og bærer risikoen for den væsentlige investering, der lægges i det pågældende arbejde. Underleverandører omfattes ikke af udtrykket »fremstiller«.

Forslaget indebærer, at den hidtidige eftergørelsesbeskyttelse af kataloger m.v. udvides, således at kataloger, databaser m.v. beskyttes mod tilgængeliggørelse for almenheden, dvs. eksemplarspredning samt offentlig visning og fremførelse, fx i form af online-transmission.

I direktivet er rettighederne defineret på en noget anden vis, idet fremstilleren af en database skal have ret til at forbyde udtræk og/eller genanvendelse af en databases indhold eller en væsentlig del heraf.

Med udtrykket »udtræk« forstås, jf. art. 7, stk. 2, »permanent eller midlertidig overførsel af hele databasens indhold eller en væsentlig del deraf til et andet medium på en hvilken som helst måde eller i en hvilken som helst form«.

Med udtrykket »genanvendelse« forstås »enhver form for tilgængeliggørelse for almenheden af hele databasens indhold eller en væsentlig del deraf ved

spredning af eksemplarer, udlejning, online-transmission eller på anden måde«.

De i direktivet nævnte begreber er fremmede i forhold til den terminologi, der ligger til grund for ophavsretslovgivningen i de nordiske lande. Kulturministeriet har derfor overvejet, om disse nye begreber skulle indføres i loven.

Efter samråd med ressortministerierne i de øvrige nordiske lande er ministeriet nået til det resultat, at det af hensyn til det praktiske retsliv vil være mest hensigtsmæssigt at anvende de i ophavsretsloven traditionelt anvendte begreber »eksemplar fremstilling« og »tilgængeliggørelse for almenheden«. Samtidig er det ved indføjelser af ordene »som helhed eller en væsentlig del deraf« sikret, at den foreslåede reproduktionsret og ret til tilgængeliggørelse for almenheden er i fuld overensstemmelse med direktivets art. 7.

Den udvidede beskyttelse kommer efter forslaget til stk. 1 også til at omfatte de kataloger m.v., som efter de gældende regler er omfattet af § 71, men som ikke opfylder betingelserne for at være en database. Ministeriet har ikke fundet grundlag for at undtage sådanne frembringelser fra den udvidede beskyttelse, da antallet af sådanne frembringelser synes at være begrænset.

Eneretten vedrører reproduktion og tilgængeliggørelse for almenheden, ikke kopiering af enkeltoplysninger i databasen eller uvæsentlige dele af denne.

Retten efter § 71 er i overensstemmelse med almindelige grundsætninger i dansk ret om aftalefrihed frit overdragelig.

Dansk Industri, Foreningen af danske Spillefilmproducenter og S sammenslutningen af producenter af film, tv, video og AV i Danmark samt Multi Media Foreningen har generelt kunnet tilslutte sig forslaget om gennemførelse af direktivets bestemmelser om sui generis-retten i § 71.

Til stk. 2

Efter direktivets art. 7, stk. 5, er det ikke tilladt at foretage gentagne og systematiske udtræk og/eller genanvendelser af uvæsentlige dele af en databases indhold, såfremt disse handlinger kan sidestilles med handlinger, som strider mod en normal udnyttelse af basen, eller som skader databasefremstillernes legitime interesser urimeligt.

En tilsvarende bestemmelse foreslås gennemført som § 71, stk. 2.

Under høringen har Biblioteksstyrelsen, Danmarks Biblioteksforening, Det Kgl. Bibliotek og Statsbiblioteket i Århus rejst spørgsmålet, om gentagne og systematiske søgninger i databaser og efterfølgende kopiering af de fundne oplysninger, som landets biblioteker dagligt foretager som en service

over for brugerne i forbindelse med emnesøgning i fx bibliografiske databaser, kan anses for stridende mod direktivets art. 7, stk. 5.

Kulturministeriet skal henvise til, at de gentagne og systematiske søgninger skal være af en sådan karakter, at de strider mod en normal udnyttelse af databasen eller skader databasefremstillernes legitime interesser urimeligt. Da formålet med de nævnte bibliotekssøgninger ikke er at opnå en kopiering af væsentlige dele af basens indhold, men derimod at skaffe sig spredte systematiske oplysninger om et bestemt emne, må de nævnte bibliotekssøgninger efter ministeriets opfattelse i almindelighed falde uden for rammerne af bestemmelsen i § 71, stk. 2.

Til stk. 3

Forslaget svarer til den gældende lovs § 71, stk. 2, hvorefter indholdet af en database, et katalog og lign. kan være genstand for supplerende ophavsretlig beskyttelse eller anden form for beskyttelse.

Til stk. 4

Forslaget til § 71, stk. 4, har til formål at opfylde art. 10 i databasedirektivet vedrørende beskyttelsestiden.

Efter direktivets art. 10, stk. 1, ophører sui generis-beskyttelsen af en database 15 år efter den 1. januar i det år, der følger efter fremstillingsdatoen.

Gøres en database tilgængelig for almenheden inden for 15 års perioden, gælder der imidlertid efter art. 10, stk. 2, en beskyttelse på 15 år at regne fra den 1. januar i det år, der følger efter den dato, hvor basen første gang blev gjort tilgængelig for almenheden.

Efter den gældende lovs § 71 varer beskyttelsen af kataloger m.v. i 10 år fra udgangen af det år, hvor det pågældende arbejde blev offentliggjort eller senest 15 år fra udløbet af det år, hvor arbejdet blev fremstillet.

På denne baggrund foreslås det, at beskyttelsen efter stk. 1 varer indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet blev fremstillet. Hvis et arbejde af den nævnte art gøres tilgængeligt for almenheden inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet første gang blev gjort tilgængeligt for almenheden.

Forslaget indebærer en generel udvidelse af beskyttelsestiden gældende for alle de i § 71 nævnte arbejder.

Kulturministeriet har overvejet, hvorvidt udvidelsen af beskyttelsestiden bør gælde for alle frembringelser, der er omfattet af § 71, herunder arbejder der ikke udgør databaser, sådan som disse er defineret i direktivet og i de almindelige bemærkninger. Under

F. t. l. vedr. ophavsret

hensyn til at det formentlig kun er et fåtal af de arbejder, der vil kunne nyde beskyttelse efter § 71, som ikke samtidig kan betegnes som databaser, finder ministeriet ikke grundlag for at gøre forskel på disse arbejder.

Såfremt der foretages ændringer i en database, fx i form af opdateringer, udvidelser, omstruktureringer m.v., og disse ændringer er af en sådan karakter, at der er tale om en væsentlig ny investering i kvantitativ eller kvalitativ henseende, løber der en ny beskyttelsestid på 15 år for basen i dens nye skikkelse.

Til stk. 5.

I forslaget til stk. 5 fastsættes de indskrænkninger, der skal gælde i den beskyttelse, som tilkommer fremstillere af kataloger, databaser m.v. efter § 71, stk. 1.

Forslaget til stk. 5 indebærer generelt, at der for de frembringelser, som omfattes af § 71, gælder de samme indskrænkninger efter lovens kapitel 2 som for databaser, der nyder beskyttelse som værker.

Dette er i overensstemmelse med direktivets art. 9 sammenholdt med præambelen, hvor det udtales, at medlemsstaterne kan gøre sådanne undtagelser fra den særlige beskyttelse af databaser, som traditionelt har været accepteret for en ret, der er sammenlignelig med den i direktivet introducerede sui generis-ret.

Efter forslaget til stk. 5 indebærer henvisningen til § 2, stk. 2, at eksemplar fremstilling af kataloger, databaser m.v. også omfatter den situation, hvor det pågældende arbejde overføres på en indretning, som kan gengive det. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. nu også får en eneret til eksemplar fremstilling.

§ 2, stk. 3, at de eneretsbeføjelser, som omfattes af begrebet »tilgængeliggørelse for almenheden« også skal gælde for arbejder, der er fremstillet efter forslagens stk. 1. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. nu også får en eneret til at gøre deres frembringelser tilgængelige for almenheden.

§ 6, at bestemmelsen om fællesværker også finder anvendelse på kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 7, at formodningen om ophavsrettens indehaver også finder anvendelse på fremstillere af kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 8, at definitionerne af begreberne »offentliggjort« og »udgivet« også gælder i forhold til kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 9, at bestemmelsen om offentlige aktstykker m.v.

også finder anvendelse på kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 11, stk. 2, at brugerens kildeangivelsespligt også gælder i forhold til fremstillere af kataloger, databaser m.v., når disse frembringelser anvendes i henhold til lovens kap. 2. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 12, stk. 1, at der må fremstilles enkelte eksemplarer til privat brug af kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 12, stk. 2, nr. 4, at der ikke til privat brug må fremstilles eksemplarer i digital form af kataloger, databaser m.v., som foreligger i digitaliseret form. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 13, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. omfattes af aftalelicensen i § 13, stk. 1, vedrørende fotokopiering i undervisningsvirksomhed samt optagelse i undervisningsvirksomhed af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn. Henvisningen svarer til gældende ret med den ændring, at § 13 efter forslaget til nr. 1 udvides til ud over fotokopiering også at omfatte digital kopiering.

§ 14, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. omfattes af aftalelicensen vedrørende fotokopiering i erhvervsvirksomhed m.v. Henvisningen svarer til gældende ret med den ændring, at § 14 efter forslaget til nr. 3 udvides til ud over fotokopiering også at omfatte digital kopiering.

§ 15, at hjemlen for sygehuse m.v. til at optage radio- og tv-programmer med henblik på tidsforskudt brug også finder anvendelse på kataloger, databaser m.v., der udsendes i radio eller fjernsyn. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 16, at arkiver, biblioteker og museer i visse tilfælde må fremstille eksemplarer af kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 17, at bestemmelserne om eksemplar fremstilling m.v. til fordel for syns- og hørehandicappede også finder anvendelse på kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 18, stk. 1 og 2, at kataloger, databaser m.v. er omfattet af bestemmelserne vedrørende fremstilling af antologier m.v. til undervisningsbrug. Henvisningen svarer til gældende ret.

§ 19, stk. 1, at retten til fri viderespredning også finder anvendelse på kataloger, databaser m.v., som er bragt på markedet med fremstillernes samtykke. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at der nu er givet fremstillere af kataloger, databaser m.v. en selvstændig spredningsret.

§ 19, stk. 2, at et eksemplar af fx en database, uanset bestemmelsen i § 19, stk. 1, ikke må viderespredes til almenheden gennem udlejning. Som noget nyt gives der hermed fremstillere af kataloger, da-

- tabaser m.v. en udlejningsret, hvilket skal ses som en konsekvens af, at udlejning omfattes af direktivets sui generis-ret.
- § 20, at når et katalog, database m.v. er udgivet, må eksemplaret vises offentligt. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. som noget nyt har fået en visningsret.
  - § 21, stk. 1 og 2, at kataloger, databaser m.v. må fremføres offentligt ved visse lejligheder fx undervisning, dog ikke i erhvervsøjemed eller i radio eller fjernsyn. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. nu har fået en eneret til offentlig fremførelse af deres frembringelser.
  - § 21, stk. 3, at kataloger, databaser m.v. i digital form kan stilles til rådighed til personligt gennemsyn på biblioteker og lignende. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. har fået en eneret til offentlig visning og fremførelse af deres frembringelser.
  - § 22, at offentliggjorte kataloger, databaser m.v. også er omfattet af citatretten. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 25, at bestemmelsen om reportage af dagsbegivenheder indbefatter gengivelse af kataloger, databaser m.v. Henvisningen er ny og skal ses på baggrund af, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. får en eneret til offentlig visning og fremførelse af deres arbejder.
  - §§ 27 og 28, at retten til kataloger, databaser m.v. ikke er til hinder for aktindsigt, tilgængelighed af offentlige arkivalier eller brug i forbindelse med retssager og lignende. Henvisningen svarer til gældende ret. Med den under nr. 6 foreslåede udvidelse af § 28 vil kataloger, databaser m.v. - ud over i forbindelse med retssager og sager i administrative nævn og lignende - også kunne gengives i forbindelse med sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner, der henhører under Folketinget.
  - § 30, at radiofonierne kan udsende udgivne kataloger, databaser m.v. i fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 31, at radiofoniers ret til at foretage efemære optagelser også gælder i forhold til kataloger, databaser m.v., som radiofonien har ret til at udsende. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 32, at beskyttelse af kataloger, databaser m.v. ikke er til hinder for gengivelse inden for rammerne af diskussionsudsendelser om almene spørgsmål i radio og fjernsyn. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 33, at kataloger, databaser m.v., som udsendes i fjernsynet under visse forudsætninger kan optages med henblik på opbevaring i billedarkiver. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 34, at radiofoniernes adgang til i visse tilfælde at udlevere optagelser af tv-udsendelser også omfatter kataloger, databaser m.v. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 35, at fremstillere af kataloger, databaser m.v. omfattes af aftalelicensordningen for kabelvidereledning af radio- og tv-programmer. Henvisningen svarer til gældende ret.
  - § 36, stk. 2 og 4, at de ufravigelige bestemmelser om brugskopiering m.v. af databaser også skal finde anvendelse på de i § 71 nævnte arbejder. Henvisningen til stk. 4 er ny og betyder, at bestemmelsen i § 36, stk. 2, heller ikke i forhold til fremstillere af kataloger, databaser m.v. kan fraviges ved aftale.
  - § 47 og §§ 49-52, at de fælles bestemmelser for henholdsvis tvangslicens og aftalelicens også finder anvendelse på kataloger, databaser m.v., som omfattes af de tvangs- og aftalelicenser i lovens kapitel 2, der vedrører litterære værker. Henvisningen svarer til gældende ret.

Til stk. 6.

Forslaget til stk. 6 fremsættes til opfyldelse af direktivets art. 8, stk. 1, sammenholdt med art. 15.

Forslaget indebærer, at fremstilleren af en database m.v., som er offentliggjort, ikke ved aftale kan udvide den ret, som tilkommer denne efter forslaget til stk. 1. Fremstilleren vil således fx ikke ved aftale kunne bestemme, at en lovlig bruger ikke må råde over uvæsentlige dele af en offentliggjort database.

Har brugeren kun ret til at råde over en del af en database, gælder det ovenfor anførte kun for denne del.

Til nr. 14

Forslaget til en ny affattelse af ophavsretslovens § 80 vedrørende juridiske personers strafansvar er af teknisk karakter. Forslaget skal ses på baggrund af en ændring af straffeloven i juli 1996, hvor der blev indført nye bestemmelser om kollektivansvar. Ved lovændringen forudsattes det, at gældende bestemmelser i særlovgivningen om juridiske personers strafansvar ved førstkommande lejlighed skulle ændres til den foreslåede nye formulering. Der stilles derfor forslag om, at den gældende lovs § 80 affattes i overensstemmelse hermed.

Til § 2

Til stk. 1

Forslaget indebærer, at loven træder i kraft den 1. januar 1998, hvilket svarer til tidspunktet, hvor databasedirektivet skal være gennemført, jf. art. 16, stk. 1.

Til stk. 2

Forslaget indeholder visse overgangsbestemmelser.

Det bestemmes i § 2, stk. 2, at loven også skal finde anvendelse på værker og frembringelser, som er frembragt før lovens ikrafttræden. Dette indebærer, at kataloger, databaser m.v., som på tidspunktet for lovens ikrafttræden opfylder betingelserne i ophavsretslovens § 71, får en udvidet beskyttelse efter § 71 i dens foreslåede nye affattelse. Dette svarer til det grundprincip, der har fundet udtryk i den gældende lovs § 90, stk. 1, hvorefter loven også gælder for værker og frembringelser m.v., som er frembragt før lovens ikrafttræden.

Det foreslås endvidere i stk. 2, 2. pkt., at databaser m.v., der er fremstillet senest 15 år før denne lovs ikrafttræden, skal være beskyttet efter § 71 indtil den 1. januar 2013. Dette forslag fremsættes til opfyldelse af databasedirektivets art. 14, stk. 3 og 5, hvorefter databaser, hvis fremstilling er afsluttet ikke mere end 15 år før den 1. januar 1998, beskyttes efter direktivets art. 7 i 15 år fra den 1. januar i det år, der følger efter denne dato. Forslaget indebærer en genoplivning af rettighederne til visse arbejder, hvis beskyttelse i medfør af den gældende lovs § 71 er udløbet.

Til stk. 3

Formålet med forslaget til § 2, stk. 3, er at gennemføre overgangsbestemmelser til fordel for tredjemænd, som på forskellig måde har foretaget udnyttelseshandlinger og dispositioner i tillid til, at ældre arbejder efter § 71 har kunnet udnyttes frit.

For sådanne tilfælde bestemmes det i direktivets art. 14, stk. 4, at eventuelle handlinger, der er foretaget, eller rettigheder, der er erhvervet inden den 1. januar 1998, ikke berøres af direktivets bestemmelser.

På denne baggrund foreslås det præciseret i stk. 3, 1. pkt., at loven ikke skal gælde for udnyttelseshandlinger, der er afsluttet, eller rettigheder, der er erhvervet før lovens ikrafttræden.

Forslaget indebærer bl.a., at en eksemplar fremstilling, som er foretaget på et tidspunkt, hvor det pågældende arbejde var frit, ikke skal kunne anfægtes efter de nye bestemmelser, ligesom disse heller ikke skal kunne gribe ind i bestående aftaleforhold. Aftaler, som er indgået før lovens ikrafttræden, og som giver en aftalepart rettigheder, som afviger fra den nye lovs

bestemmelser, skal fortsat gælde.

Derimod er aftaler, der strider mod de ufravigelige bestemmelser i forslagene til § 36, stk. 2, jf. stk. 4, samt § 71, stk. 6, ikke gyldige for fremtiden, uanset om aftalen er indgået før eller efter lovens ikrafttræden. Dette vil fx være tilfældet, når en aftale giver brugeren af en database færre rettigheder, end hvad der følger af de nævnte løvbestemmelser.

Det foreslås endvidere i § 2, stk. 3, 2. pkt., at eksemplarer af arbejder fremstillet efter § 71 fortsat skal kunne spredes til almenheden og vises offentligt, hvis de lovligt er fremstillet på et tidspunkt, hvor en sådan spredning eller visning var tilladt. En tilsvarende bestemmelse findes i den gældende lovs § 90, stk. 2, 2. pkt.

Bestemmelsen vedrører kun spredning og visning af eksemplarer og giver ikke nogen ret til offentlig fremførelse og ej heller nogen ret til yderligere eksemplar fremstilling.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at eksemplarer af kataloger, databaser m.v., der lovligt er fremstillet før lovens ikrafttræden, fortsat kan spredes til almenheden. Dette skal dog ikke gælde for udlejning. Forslaget svarer i det hele til overgangsbestemmelsen i den gældende lovs § 90, stk. 2.

Til stk. 4

Forslaget til § 2, stk. 4, har til formål at beskytte tredjemand's interesse i efter lovens ikrafttræden at kunne videreføre endnu ikke afsluttede udnyttelseshandlinger, som er påbegyndt før lovens ikrafttræden på et tidspunkt, hvor en frembringelse ikke var beskyttet. Er en eksemplar fremstilling påbegyndt i den frie periode, eller er der i denne foretaget væsentlige forberedelser til en eksemplar fremstilling, kan eksemplar fremstillingen efter stk. 4 i nødvendig og sædvanlig udstrækning afsluttes inden for de planlagte rammer. Forslaget svarer i det hele til overgangsbestemmelsen i den gældende lovs § 90, stk. 3.

Afgørende for anvendelsen af bestemmelsen er generelt, hvad der er planlagt og konkret foretaget af økonomisk investering og lign. før lovens ikrafttræden. En planlagt eksemplar fremstilling må afsluttes, men eksemplar fremstillingen må efter stk. 4 ikke gå længere end, hvad der er nødvendigt og sædvanligt inden for den pågældende branche. Sidstnævnte krav har til formål at give grundlag for, at der kan gribes ind over for misbrug af bestemmelsen.

Det foreslås endelig, at der fastsættes en absolut tidsgrænse for, hvor længe en planlagt eksemplar fremstilling kan finde sted efter overgangsbestemmelsen. Det foreslås, at denne grænse sættes til den 1. januar år 2000, hvilket burde være tilstrækkeligt til, at

de berørte parter kan indrette sig efter de nye bestemmelser.

De eksemplarer, som fremstilles på grundlag af stk. 4, må spredes til almenheden og vises offentligt, jf. stk. 4, 2. pkt. Ligesom tilfældet er efter den i stk. 3 foreslåede overgangsbestemmelse, skal bestemmelsen i den gældende lovs § 19, stk. 2, om udlejning, altid finde anvendelse på udlejning, som foretages efter lovens ikrafttræden.

Til § 3

Ophavsretsloven af 1995 og de senere ændringer af denne er endnu ikke sat i kraft på Færøerne og i Grønland. Da dette lovforslag kan siges at have konsekvenser på områder, der er dækket af hjemmestyreordningerne på Færøerne og i Grønland, finder Kulturministeriet det rigtigst, at en ikrafttræden på Færøerne og i Grønland først bør ske efter forhandling med de færøske og grønlandske myndigheder.

Bilag 1

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 13, stk. 1, udgår: »ved fotokopiering eller lignende«.

2. I § 13 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:
»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 om eksemplar-
fremstilling af udgivne værker gælder ikke for
edb-programmer i digital form.«
Stk. 3 bliver herefter stk. 4.

§ 13. Til brug i undervisningsvirksomhed kan der ved fotokopiering eller lignende fremstilles eksemplarer af udgivne værker samt ved optagelse foretages eksemplar fremstilling af værker, som udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt. De nævnte eksemplarer må kun udnyttes inden for undervisningsvirksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 om optagelse gælder ikke for filmværker, som indgår i biografernes almindelige repertoire af spillefilm, medmindre der ved udsendelsen i fjernsyn kun er benyttet mindre dele af værket.

Stk. 3. Lærere og elever må som led i undervisningsvirksomhed foretage optagelser af deres egne fremførelser af værker. Optagelserne må ikke udnyttes på anden måde.

3. I § 14 udgår: »ved fotokopiering eller lignende«.

§ 14. Offentlige eller private institutioner, organisationer og erhvervsvirksomheder kan til intern brug i deres virksomhed ved fotokopiering eller lignende fremstille eller lade fremstille eksemplarer af fagmæssige artikler i aviser, tidsskrifter og samleværker, af korte afsnit af andre udgivne værker af fagmæssig art samt af illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten, såfremt betingelserne for afta-

lelicens efter § 50 er opfyldt. Sådanne eksemplarer må kun udnyttes inden for virksomhed, som omfattes af den i § 50 forudsatte aftale.

4. I § 21, stk. 2, indsættes efter »radio eller fjernsyn«: »samt for fremførelse af databaser i undervisningsvirksomhed, der sker i erhvervsøjemed«.

§ 21. Et udgivet værk, som ikke er et sceneværk eller et filmværk, må fremføres offentligt

- 1) ved lejligheder, hvor tilhørerne eller tilsku-erne har adgang uden betaling, hvis fremførelsen ikke er det væsentlige ved den pågældende foranstaltning, og hvis denne ikke finder sted i erhvervsøjemed, og
- 2) når fremførelsen sker til brug ved gudstjeneste eller undervisning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, gælder ikke for fremførelse i radio eller fjernsyn.

Stk. 3. Udgivne eksemplarer af filmværker, musikværker og værker i digital form kan stilles til rådighed for enkeltpersoner på offentlige biblioteker til personligt gennemsyn eller studium på stedet ved hjælp af teknisk udstyr. Eksemplar fremstilling er ikke tilladt.

5. I § 23, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Gengivelse i en alment oplysende fremstilling kan finde sted, såfremt betingelserne for aftalelicens efter § 50 er opfyldt.«

§ 23. Offentliggjorte kunstværker og værker af beskrivende art, jf. § 1, stk. 2, må gengives i kritiske eller videnskabelige fremstillinger i tilslutning til teksten, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet.

Stk. 2. Offentliggjorte kunstværker må gengives ved omtale af dagsbegivenheder i aviser

og tidsskrifter, når det sker i overensstemmelse med god skik og i det omfang, som betinges af formålet. Bestemmelsen i 1. pkt. finder ikke anvendelse på værker, der er frembragt med henblik på gengivelse i aviser eller tidsskrifter.

Stk. 3. Udgivne kunstværker eller eksemplarer af kunstværker, der af ophavsmanden er overdraget til andre, må gengives i aviser, tidsskrifter, film og fjernsyn, når gengivelsen er af underordnet betydning i den pågældende sammenhæng.

6. § 28 affattes således:

»§ 28. Det er tilladt i det omfang, som betinges af formålet, at gengive værker i forbindelse med

- 1) retssager og sager i administrative nævn og lignende, og
- 2) sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner, som henhører under Folketinget.

Stk. 2. Retten til videre udnyttelse afhænger af de i øvrigt gældende regler.«

§ 28. Det er tilladt at gengive værker i forbindelse med retssager og sager i administrative nævn og lignende i det omfang, som betinges af formålet. Retten til videre udnyttelse afhænger af de i øvrigt gældende regler.

7. I § 36, stk. 1, nr. 1, ændres »erhververen« til: »den pågældende«.

8. § 36, stk. 2 og 3, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* Den, der har ret til at benytte en database, må foretage sådanne handlinger, som er nødvendige for, at den pågældende kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af dette.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse på andre værker i digitaliseret form, hvis anvendelse styres af et edb-program. Det er dog ikke tilladt at foretage ændringer i værkerne.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 2 og 3, samt stk. 2 kan ikke fraviges ved aftale.«

§ 36. Den, der har ret til at benytte et edb-program, må

- 1) fremstille sådanne eksemplarer af programmet og foretage sådanne ændringer i programmet, som er nødvendige for, at er-

hververen kan benytte det efter dets formål, herunder foretage rettelse af fejl,

- 2) fremstille et sikkerhedseksemplar af programmet, for så vidt det er nødvendigt for benyttelsen af det, og
- 3) besigtige, undersøge eller afprøve edb-programmet for at fastslå, hvilke ideer og principper der ligger til grund for de enkelte elementer i programmet, hvis dette sker i forbindelse med sådan indlæsning, visning på skærm, kørsel, overførsel, lagring eller lignende af programmet, som vedkommande er berettiget til at udføre.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse på andre værker i digitaliseret form, hvis anvendelse styres af et edb-program. Det er dog ikke tilladt at foretage ændringer i værkerne.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 2 og 3, kan ikke fraviges ved aftale.

9. I § 50, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 17, stk. 5,«: »§ 23, stk. 1, 2. pkt.,«.

§ 50. Aftalelicens efter §§ 13 og 14, § 17, stk. 5, § 30¹⁾ kan påberåbes af brugere, der har indgået en aftale om den pågældende værksudnyttelse med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske ophavsmænd til en bestemt art af værker. Aftalelicensen giver brugeren ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen.

Stk. 2. Aftalelicensen giver kun brugeren ret til at benytte de ikke-repræsenterede ophavsmænds værker på den måde og på de vilkår, som følger af den indgåede aftale med organisationen og af de i stk. 1 nævnte bestemmelser.

*Stk. 3.*²⁾

Stk. 4. Erhvervsmæssig virksomhed, hvorved en repræsentant for indehaveren af ophavsretten eller en kontraktmæssig indehaver af denne ret indgår aftaler om offentlig fremførelse af et musikværk, der er beskyttet efter denne lov, skal godkendes af kulturministeren. Ministeren kan fastsætte nærmere vilkår for godkendelsen. Aftaler indgået i strid med 1. og 2. pkt. er ugyldige.

10. I § 51, stk. 1, indsættes efter »§ 17, stk. 5,«: »§ 23, stk. 1, 2. pkt.,«.

§ 51. For værksudnyttelse i henhold til §§ 13

og 14, § 17, stk. 5, og § 30³⁾ skal de regler, som organisationen har fastsat med hensyn til fordelingen af vederlag mellem de af organisationen repræsenterede ophavsmænd, finde tilsvarende anvendelse over for ikke-repræsenterede ophavsmænd.

Stk. 2. Ikke-repræsenterede ophavsmænd kan gøre krav på individuelt vederlag, selv om en sådan ret hverken fremgår af aftalen med brugeren eller af organisationens vederlagsregler. Størrelsen af det individuelle vederlag kan fastsættes efter bestemmelsen i § 47, stk. 1. Vederlagskravet kan kun rettes mod organisationen.⁴⁾

Stk. 3. Bestemmelsen i § 49 finder tilsvarende anvendelse på vederlagskrav i henhold til de i stk. 1 og 2 nævnte bestemmelser.

11. I § 52, stk. 1, ændres »og § 17, stk. 5,« til: », § 17, stk. 5, og § 23, stk. 1, 2. pkt.,«.

§ 52. Hvis forhandlinger om indgåelse af aftaler som nævnt i § 13, stk. 1, § 14 og § 17, stk. 5, ikke fører til noget resultat, kan hver af parterne kræve mægling.

Stk. 2. Krav om mægling rettes til kulturministeren. Kravet kan fremsættes, når en af parterne har afbrudt forhandlingerne eller afvist et ønske om forhandlinger, eller når forhandlingerne ikke synes at ville føre til noget resultat.

Stk. 3. Mæglingen foretages af en forligsmand, der udpeges af kulturministeren. Forligsforhandlingerne skal baseres på parternes eventuelle løsningsforslag. Forligsmanden kan foreslå parterne at lade tvisten afgøre ved voldgift og kan medvirke ved udpegningen af voldgiftsmænd.

Stk. 4. Forligsmanden kan fremsætte forslag til tvistens løsning og kan kræve, at et sådant forslag forelægges parternes kompetente organer til vedtagelse eller forkastelse inden en af forligsmanden fastsat frist. Forligsmanden underretter kulturministeren om mæglingens udfald.

Stk. 5. Forligsmanden kan bestemme, at aftaler skal forblive i kraft, selv om aftaleperioden er udløbet eller vil udløbe under forhandlingerne. Aftalen kan dog ikke forlænges i mere end to uger efter, at parterne har taget stilling til et endeligt mæglingforslag eller forslag til voldgiftsbehandling, eller efter at forligsmanden har meddelt, at der ikke er basis for at fremsætte sådanne forslag.

Stk. 6. Den, der er eller har været forligsmand, må ikke ubeføjet røbe eller udnytte, hvad denne har fået kendskab til som forligsmand.

Stk. 7. Kulturministeren kan fastsætte nærmere regler om dækning af omkostningerne ved forligsmandens virksomhed.

12. I § 65, stk. 4, § 66, stk. 2, § 67, stk. 2, § 69, stk. 3, og § 70, stk. 3, ændres »§ 36, stk. 2,« til: »§ 36, stk. 3,«.

§ 65. En udøvende kunstners fremførelse af et litterært eller kunstnerisk værk må ikke uden kunstnerens samtykke

- 1) optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den, eller
- 2) gøres tilgængelig for almenheden.

Stk. 2. Er fremførelsen optaget som anført i stk. 1, nr. 1, må den ikke uden den udøvende kunstners samtykke overføres til anden indretning, der kan gengive den, eller gøres tilgængelig for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da fremførelsen fandt sted. Hvis en optagelse af en fremførelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første.

Stk. 3. En aftale mellem en udøvende kunstner og en filmproducent om at medvirke ved indspilningen af en film indebærer, at den udøvende kunstner i mangel af modstående aftale formodes at have overdraget sin ret til udlejning af filmen til producenten.

Stk. 4. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, §§ 3 og 11, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 1, og § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31 og 33-35, § 36, stk. 2, §§ 39-47, 49-57, § 58 a samt §§ 61 og 62 finder tilsvarende anvendelse på udøvende kunstners fremførelser og optagelser heraf. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1 og 2, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

Stk. 5. Uanset bestemmelserne i stk. 1 kan Det Kongelige Teater lade teatrets festforestillinger eller forestillinger i anledning af offi-

cielle besøg udsende af Danmarks Radio eller TV 2 i radio eller fjernsyn.

§ 66. Lydoptagelser må ikke uden fremstillereens samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en lydoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 1, § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 1-3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22, 25, 27, 28, 31, 33, 34, § 35, stk. 1,⁵⁾ § 36, stk. 2, §§ 39-47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på lydoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.⁶⁾

§ 67. Billedoptagelser må ikke uden fremstillereens samtykke eftergøres eller gøres tilgængelige for almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da optagelsen fandt sted. Hvis en billedoptagelse udgives eller offentliggøres inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor den første udgivelse eller offentliggørelse fandt sted, alt efter hvilket tidspunkt der er det første. Som eftergørelse betragtes også det forhold, at en optagelse overføres fra én optagelse til en anden.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 2, stk. 3, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 12, stk. 3, nr. 2, § 12, stk. 4, §§ 13, 15 og 16, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, § 21, stk. 3, §§ 22, 25, 27, 28 og 31-34, § 35, stk. 1,⁷⁾ § 36, stk. 2, § 47 samt §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på billedoptagelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på en optagelse efter stk. 1, når denne for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.⁸⁾

§ 69. En radio- eller fjernsynsudsendelse må ikke uden radio- eller fjernsynsforetagendets samtykke udsendes af andre eller på anden måde fremføres offentligt. Udsendelsen må heller ikke uden samtykke affotograferes eller optages på bånd, film eller anden indretning, der kan gengive den.

Stk. 2. Er en udsendelse affotograferet eller optaget som anført i stk. 1, må den ikke uden foretagendets samtykke overføres til anden indretning, der kan gengive den, eller spredes til almenheden, før 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da udsendelsen fandt sted.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, § 15, § 17, stk. 1-3, § 19, stk. 1 og 2, §§ 21, 22 og 25, § 27, stk. 1 og 3, §§ 28, 31, 32, 33 og § 36, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på radio- og fjernsynsudsendelser. Bestemmelsen i § 19, stk. 1, finder kun anvendelse på de i stk. 2 nævnte udsendelser, når disse for første gang er solgt eller på anden måde overdraget af rettighedshaveren eller med dennes samtykke inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde.

§ 70. Den, som fremstiller et fotografisk billede (fotografen), har eneret til at råde over billedet ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Retten til et fotografisk billede varer, indtil 50 år er forløbet efter udgangen af det år, da billedet blev fremstillet.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 3, §§ 3, 7, 9 og 11, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, §§ 13-16, § 17, stk. 1, 3 og 5, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20, 21 og 23, § 24, stk. 1 og 2, §§ 25, 27, 28, 30, 31, 33-35, § 36, stk. 2, §§ 39-47, 49-58 og §§ 60-62 finder tilsvarende anvendelse på fotografiske billeder. Er et fotografisk billede genstand for ophavsret efter § 1, kan denne også gøres gældende.

13. § 71 affattes således:

»§ 71. Den, som fremstiller et katalog, en tabel, en database eller lignende, hvori et større antal oplysninger er sammenstillet, eller som er resultatet af en væsentlig investering, har eneret til at råde over det pågældende arbejde som helhed eller en væsentlig del deraf ved at fremstille eksemplarer af det og ved at gøre det tilgængeligt for almenheden.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse på en eksemplarfremstilling el-

ler tilgængeliggørelse for almenheden af uvæsentlige dele af indholdet af et katalog, en tabel, en database eller lignende, som foretages gentagne gange og systematisk, såfremt de nævnte handlinger kan sidestilles med handlinger, der strider mod en normal udnyttelse af de pågældende arbejder, eller som skader fremstillernes legitime interesser urimeligt.

Stk. 3. Er arbejder af den i stk. 1 nævnte art eller dele deraf genstand for ophavsret eller anden beskyttelse, kan denne også gøres gældende.

Stk. 4. Beskyttelsen efter stk. 1 varer indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet blev fremstillet. Hvis et arbejde af den nævnte art tilgængeligt for almenheden inden for dette tidsrum, varer beskyttelsen dog indtil 15 år er forløbet efter udgangen af det år, hvor arbejdet første gang blev gjort tilgængeligt for almenheden.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 2, stk. 2 og 3, §§ 6-9, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, §§ 13-17, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 1 og 2, §§ 20-22, 25, 27, 28, 30-35, § 36, stk. 2 og 4, § 47 og §§ 49-52 finder tilsvarende anvendelse på de kataloger, tabeller, databaser m.v., der er nævnt i stk. 1.

Stk. 6. Aftalevilkår, der udvider fremstillers ret efter stk. 1 til et offentliggjort arbejde, er ugyldige.«

§ 71. Kataloger, tabeller og lignende arbejder, der sammenstillers et større antal oplysninger, må ikke eftergøres uden samtykke fra den, som har fremstillet dem, før 10 år er forløbet efter udgangen af det år, da arbejdet blev offentliggjort. Beskyttelsen ophører dog senest, når 15 år er forløbet efter udgangen af det år, da arbejdet blev fremstillet.

Stk. 2. Er arbejder af den nævnte art eller dele deraf genstand for ophavsret eller anden beskyttelse, kan denne også gøres gældende.

Stk. 3. Bestemmelserne i §§ 6-9, § 11, stk. 2, § 12, stk. 1 og stk. 2, nr. 4, §§ 13-17, § 18, stk. 1 og 2, §§ 22, 27, 28, 30-35, § 36, stk. 2, §§ 47 og 49-52 finder tilsvarende anvendelse på kataloger m.v.

14. § 80 affattes således:

»§ 80. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.«

§ 80. Er en overtrædelse begået af et selskab, en forening, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

1) Pr. 1. januar 1998 ændres »og § 30« til: »§§ 30 og 35«.

2) Pr. 1. januar 1998 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Rettighedsorganisationer, som indgår aftaler om samtidig og uændret videreudsendelse af radio- eller fjernsynsudsendelser af den i § 35 nævnte karakter, skal godkendes af kulturministeren. Ministeren kan bestemme, at en godkendt organisation på nærmere angivne områder skal være en fællesorganisation, som omfatter flere grupper af rettighedshavere. Aftaler indgået i strid med 1. og 2. pkt. er ugyldige.«

3) Pr. 1. januar 1998 ændres »og § 30« til: »§§ 30 og 35«.

4) Pr. 1. januar 1998 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Vederlagskrav, som de i henhold til § 50, stk. 3, godkendte organisationer ønsker at fremsætte i forbindelse med værksudnyttelse efter § 35, skal fremsættes samtidig over for brugerne.« *Stk. 3* bliver herefter *stk. 4*.

5) Pr. 1. januar 1998 udgår »§ 35, stk. 1,«.

6) Pr. 1. januar 1998 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Uanset bestemmelsen i stk. 1 må lydoptagelser, som udsendes trådløst i radio eller fjernsyn, videreudsendes over kabelanlæg og videreudsendes til almenheden ved hjælp af radioanlæg, når dette sker uden ændringer og samtidig med, at udsendelsen finder sted.«

7) Pr. 1. januar 1998 udgår »§ 35, stk. 1,«.

8) Pr. 1. januar 1998 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Uanset bestemmelsen i stk. 1 må billedoptagelser, som udsendes trådløst i fjernsyn, videreudsendes over kabelanlæg og videreudsendes til almenheden ved hjælp af radioanlæg, når dette sker uden ændringer og samtidig med, at udsendelsen finder sted.«

Bilag 2

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDETS DIREKTIV 96/9/EF

af 11. marts 1996

om retlig beskyttelse af databaser

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det
Europæiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, og artikel
66 og 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og
Sociale Udvalg⁽²⁾,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 189
B⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Databaser er for øjeblikket ikke tilstrækkelig beskyttet i samtlige medlemsstater efter den eksisterende lovgivning; findes en sådan beskyttelse, er den af forskellig beskaffenhed;
- (2) sådanne forskelle i den retlige beskyttelse, der gælder i henhold til medlemsstaternes love, har direkte negative indvirkninger på funktionen af det indre marked for databaser og navnlig på fysiske og juridiske personers adgang til at stille online databaseprodukter og -tjenester til rådighed på ensartede vilkår i hele Fællesskabet; disse forskelle kan blive endnu mere udtalte, efterhånden som medlemsstaterne vedtager nye love på dette område, som i stadig højere grad bliver internationalt;
- (3) bestående forskelle, der har en fordrejende virkning på det indre markeds funktion, skal fjernes, og nye forhindres i at opstå, medens dette ikke er nødvendigt for så vidt angår forskelle, der ikke indvirker negativt på det indre markeds funktion eller på udviklingen af et informationsmarked i Fællesskabet;
- (4) ophavsretlig beskyttelse af databaser findes i forskellig form i medlemsstaterne i henhold til enten deres lovgivning eller deres retspraksis, og så længe forskelle med hensyn til rækkevidden og vilkårene for beskyttelsen vedbliver med at bestå mellem medlemsstaternes lovgivninger, kan sådanne ikke-harmoniserede intellektuelle ejendomsrettigheder virke som en hindring for den fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser inden for Fællesskabet;
- (5) ophavsret er en velegnet form for eneret for databasers ophavsmænd;
- (6) det er imidlertid nødvendigt, at der, så længe der endnu ikke er foretaget en harmonisering af medlemsstaternes lovgivning vedrørende illoyal konkurrence, og så længe der endnu ikke foreligger nogen retspraksis på dette område, vedtages andre foranstaltninger for at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af indholdet af en database;
- (7) fremstillingen af databaser kræver investering af betydelige ressourcer af menneskelig, teknisk og økonomisk art, medens de kan kopieres eller konsulteres til en brøkdels af de omkostninger, der er nødvendige for at udvikle dem selvstændigt;
- (8) uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af indholdet af en database er handlinger, der kan få alvorlige økonomiske og tekniske følger;
- (9) databaser er et vigtigt redskab med henblik på udvikling af et informationsmarked i Fællesskabet; dette redskab kan også være nyttigt på mange andre områder;
- (10) den eksponentielle vækst i Fællesskabet og på verdensplan i den informationsmængde, der produceres og behandles årligt inden for alle sektorer af handel og industri, kræver, at der foretages investeringer i avancerede informationsbehandlings-systemer i samtlige medlemsstater;
- (11) der er for øjeblikket en stor uligevægt i omfanget af investeringer i databasesektoren både mellem medlemsstaterne og mellem Fællesskabet og de største databaseproducerende tredjelande;
- (12) investeringer i moderne informationslagrings- og informationssøgningssystemer vil ikke finde sted i Fællesskabet, medmindre der indføres en sikker og ensartet retlig ordning til beskyttelse af databasefremstillernes rettigheder;

⁽¹⁾ EFT nr. C 156 af 23. 6. 1992, s. 4, og EFT nr. C 308 af 15. 11. 1993, s. 1.

⁽²⁾ EFT nr. C 19 af 25. 1. 1993, s. 3.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 23. juni 1993 (EFT nr. C 194 af 19. 7. 1993, s. 144), Rådets fælles holdning af 10. juli 1995 (EFT nr. C 288 af 30. 10. 1995, s. 14) og Europa-Parlamentets afgørelse af 14. december 1995 (EFT nr. C 17 af 22. 1. 1996). Rådets afgørelse af 26. februar 1996.

- (13) dette direktiv beskytter samlinger, undertiden kaldet kompilationer, af værker, data og andet materiale, der struktureres, lagres og konsulteres ved brug af fremgangsmåder, der omfatter elektroniske, elektromagnetiske eller elektrooptiske processer eller tilsvarende processer;
- (14) den beskyttelse, dette direktiv giver, bør udvides til også at omfatte ikke-elektroniske databaser;
- (15) kriterierne for, om en database kan beskyttes ophavsretligt, bør være, at udvælgelsen eller struktureringen af databasens indhold udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse; beskyttelsen tager sigte på databasens struktur;
- (16) kun det krav om originalitet, der gælder for ophavsmandens intellektuelle frembringelse, må anvendes for at afgøre, om en database kan beskyttes ophavsretligt, og navnlig må der ikke foretages en vurdering af databasens kvalitet eller dens æstetiske værdi;
- (17) begrebet »database« bør forstås som omfattende samlinger af værker, hvad enten de er litterære, kunstneriske, musikalske eller af anden art, eller af materiale som tekst, lyd, billeder, tal, fakta og data; der skal være tale om samlinger af værker, data eller andet selvstændigt materiale, der er struktureret systematisk eller metodisk, og som kan konsulteres individuelt; heraf følger, at en optagelse af et audiovisuelt værk, filmværk, litterært værk eller musikværk som sådan ikke falder ind under dette direktivs anvendelsesområde;
- (18) dette direktiv berører ikke ophavsmandenes frihed til at bestemme, om og hvorledes det er tilladt at medtage deres værker i en database, herunder navnlig om tilladelsen er eksklusiv eller ikke; beskyttelsen af databaserne i medfør af sui generis-retten berører ikke eksisterende rettigheder over deres indhold; når en ophavsmand eller en indehaver af beslægtede rettigheder tillader, at visse af hans værker eller præstationer medtages i en database i medfør af en ikke-eksklusiv licensaftale, kan tredjemand udnytte disse værker eller præstationer på grundlag af den krævede tilladelse fra ophavsmanden eller fra indehaveren af beslægtede rettigheder, uden at databasefremstillerens sui generis-ret kan gøres gældende over for ham, såfremt disse værker eller præstationer ikke trækkes ud af databasen eller genanvendes ud fra denne;
- (19) normalt falder kompilation af flere optagelser af musikudførelse på en CD ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde, både fordi en kompilation ikke opfylder betingelserne for at blive ophavsretligt beskyttet, og fordi den ikke repræsenterer en investering, der er tilstrækkelig væsentlig til at være omfattet af sui generis-retten;
- (20) beskyttelsen efter dette direktiv kan ligeledes omfatte det materiale, der er nødvendigt til drift af eller »øgning i visse databaser, såsom Thesaurus og indekssystemer;
- (21) beskyttelsen efter dette direktiv gælder de databaser, hvori værker, data eller andet materiale er struktureret systematisk eller metodisk; det kræves ikke, at den fysiske lagring er velorganiseret;
- (22) elektroniske databaser som omhandlet i dette direktiv kan også omfatte f.eks. CD-ROM og CD-I;
- (23) udtrykket »database« omfatter ikke de edb-programmer, der benyttes ved fremstillingen eller driften af en database; de er beskyttet i henhold til Rådets direktiv 91/250/EØF af 14. maj 1991 om retlig beskyttelse af edb-programmer⁽¹⁾;
- (24) udlejning og udlån af databaser inden for ophavsret og beslægtede rettigheder er udelukkende reguleret i Rådets direktiv 92/100/EØF af 19. november 1992 om udlejnings- og udlånsrettigheder samt om visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret⁽²⁾;
- (25) ophavsrettens varighed er allerede reguleret i direktiv 93/98/EØF af 29. oktober 1993 om harmonisering af beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder⁽³⁾;
- (26) værker beskyttet ved ophavsret og præstationer beskyttet ved beslægtede rettigheder, som indlægges i en database, forbliver imidlertid omfattet af den respektive eneret og kan ikke indlægges i eller udtrækkes af databasen uden tilladelse fra rettighedshaveren eller den, til hvem hans rettigheder er overgået;
- (27) ophavsret til værker og beslægtede rettigheder til præstationer, der således er indlagt i en database,

⁽¹⁾ EFT nr. L 122 af 17. 5. 1991, s. 42. Direktivet er senest ændret ved direktiv 93/98/EØF (EFT nr. L 290 af 24. 11. 1993, s. 9).

⁽²⁾ EFT nr. L 346 af 27. 11. 1992, s. 61.

⁽³⁾ EFT nr. L 290 af 24. 11. 1993, s. 9.

berøres på ingen måde af en selvstændig ret til den originale udvælgelse eller strukturering af disse værker og præstationer i databasen;

(28) den droit moral, der tilkommer den fysiske person, der har frembragt databasen, tilhører ophavsmanden og udøves i overensstemmelse med medlemsstaternes love og bestemmelserne i Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker; droit moral forbliver uden for dette direktivs anvendelsesområde;

(29) det overlades til medlemsstaternes skøn at fastsætte den ordning, der skal gælde for arbejdstageres frembringelser; intet i dette direktiv er derfor til hinder for, at medlemsstaterne i deres lovgivning præciserer, at når en arbejdstager frembringer en database under udførelsen af sit arbejde eller efter arbejdsgiverens anvisninger, er arbejdsgiveren eneberettiget til at udøve alle de økonomiske rettigheder, der er knyttet til den således frembragte base, medmindre andet fastsættes ved aftale;

(30) ophavsmandens enerettigheder bør omfatte retten til at bestemme, hvorledes og af hvem hans værk kan udnyttes, herunder navnlig ret til at kontrollere spredningen af hans værk til personer uden tilladelse;

(31) ophavsretlig beskyttelse af databaser omfatter ligeledes, at databaser stilles til rådighed i en anden form end ved spredning af eksemplarer;

(32) medlemsstaterne skal sikre, at der mindst er materiel overensstemmelse mellem deres nationale bestemmelser og de ophavsretlige enerettigheder i henhold til dette direktiv;

(33) spørgsmålet om konsumtion af retten til spredning foreligger ikke i forbindelse med online-databaser, som falder ind under tjenesteydelser; dette gælder også en kopi af indholdet af en sådan database, som brugeren af den pågældende tjenesteydelse har taget med rettighedshaverens samtykke; modsat CD-ROM eller CD-I, hvor den intellektuelle ejendomsret indgår i et fysisk medium, dvs. en vare, er hver online-tjenesteydelse således en handling, for hvilken der kræves en tilladelse, såfremt det er fastsat i ophavsretten;

(34) har indehaveren af ophavsretten imidlertid først indvilliget i at stille et eksemplar af databasen til rådighed for en bruger, enten som en online-tje-

nesteydelse eller ved anden form for spredning, må denne bruger kunne opnå adgang til og benytte databasen til de formål og efter den fremgangsmåde, der er fastsat i licensaftalen med rettighedshaveren, selv om en sådan adgang og benyttelse nødvendigvis udførelsen af handlinger, som ellers falder ind under de ophavsretlige enerettigheder;

(35) der bør udarbejdes en liste over undtagelser fra de ophavsretlige enerettigheder, som tager hensyn til, at den i dette direktiv omhandlede ophavsret kun omfatter udvælgelsen eller struktureringen af materialet i en database; medlemsstaterne bør have mulighed for at fastsætte sådanne undtagelser i visse tilfælde; denne mulighed skal imidlertid anvendes i overensstemmelse med Bernerkonventionen, og kun såfremt undtagelserne vedrører databasens struktur; der bør sondres mellem undtagelser til privat brug og reproduktion i privat øjemed, som vedrører visse medlemsstaters nationale bestemmelser om afgifter på tomme medier eller optagere;

(36) udtrykket »videnskabelig forskning« i dette direktiv dækker både naturvidenskab og humaniora;

(37) Bernerkonventionens artikel 10, stk. 1, berøres ikke af dette direktiv;

(38) med den stadig mere udbredte brug af digital teknologi udsættes databasefremstilleren for den risiko, at indholdet af hans database kopieres og uden hans tilladelse omordnes elektronisk, således at der fremstilles en database med identisk indhold, men som ikke krænker ophavsretten til struktureringen af den oprindelige databases indhold;

(39) ud over den ophavsretlige beskyttelse af den originale udvælgelse eller strukturering af en databases indhold er formålet med dette direktiv at beskytte databasefremstillerne mod uretmæssig tilegnelse af resultaterne af den økonomiske og faglige investering, der er medgået til fremskaffelse og indsamling af indholdet, idet hele databasen eller væsentlige dele af den beskyttes mod visse handlinger, der begås af brugeren eller af en konkurrent;

(40) formålet med denne sui generis-ret er at sikre, at en investering i indsamling, kontrol eller præsentation af indholdet i en database beskyttes i den begrænsede tid, retten varer; investeringen kan bestå i anvendelse af økonomiske ressourcer og/eller brug af tid, indsats og energi;

- (41) formålet med sui generis-retten er at give fremstilleren af en database mulighed for at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af hele den pågældende databases indhold eller en væsentlig del deraf; databasefremstilleren er den person, der tager initiativet og påtager sig risikoen i forbindelse med investeringerne; dette udelukker navnlig underleverandører fra at være omfattet af definitionen på en fremstiller;
- (42) den særlige ret til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser tager sigte på en bruger, som overskrider sine legitime rettigheder og dermed skader investeringen; retten til at forbyde udtræk og/eller genanvendelse af hele indholdet eller en væsentlig del deraf tager ikke blot sigte på fremstillingen af et konkurrerende piratprodukt, men også på en bruger, som ved sine handlinger skader investeringen væsentligt i kvalitativ eller kvantitativ henseende;
- (43) ved online-transmission er retten til at forbyde genanvendelse ikke udtømt, hverken hvad angår databasen eller hvad angår en kopi af indholdet af den pågældende database eller af en del deraf, som modtageren af transmissionen har taget med rettighedshaverens samtykke;
- (44) når visualisering på en dataskærm af en databases indhold nødvendiggør permanent eller midlertidig overførsel af hele dette indhold eller en væsentlig del deraf til et andet medium, skal rettighedshaveren give sin tilladelse dertil;
- (45) retten til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser er på ingen måde en udvidelse af den ophavsretlige beskyttelse til også at omfatte rene fakta eller data;
- (46) retten til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af hele en bestemt databases værker, data eller materiale eller en væsentlig del deraf medfører ikke, at der skabes en selvstændig ret til selve værkerne, dataene eller materialet;
- (47) af hensyn til konkurrencen mellem leverandører af informationsprodukter og -tjenester skal beskyttelsen i medfør af sui generis-retten ikke udøves på en sådan måde, at det letter misbrug af en dominerende stilling, især for så vidt angår fremstilling og distribution af nye produkter og tjenester, der har en merværdi af intellektuel, dokumentarisk, teknisk, økonomisk eller kommerciel art; dette direktivs bestemmelser berører derfor ikke anvendelsen af konkurrencereglerne, uanset om det er fællesskabsregler eller nationale regler;
- (48) formålet med dette direktiv, der er at etablere et adækvat og ensartet beskyttelsesniveau for databaser for at sikre databasefremstilleren det vederlag, der tilkommer ham, er forskelligt fra det mål, der tilstræbes i Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (¹), hvis formål er at sikre fri udveksling af personoplysninger på grundlag af harmoniserede regler til beskyttelse af grundlæggende rettigheder, herunder navnlig retten til privatlivets fred, der er anerkendt i artikel 8 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder; bestemmelserne i nærværende direktiv berører ikke lovgivningen om databeskyttelse;
- (49) uanset retten til at forbyde udtræk og/eller genanvendelse af hele en database eller en væsentlig del af den bør det fastsættes, at fremstilleren af en database eller rettighedshaveren ikke kan forhindre den, der har ret til at benytte databasen, i at udtrække og genanvende uvæsentlige dele; denne bruger må dog ikke urimeligt skade hverken de legitime interesser, der tilkommer indehaveren af sui generis-retten, eller de rettigheder, der tilkommer indehaveren af en ophavsret eller en beslægtet rettighed, som omfatter værker eller præstationer, der findes i databasen;
- (50) medlemsstaterne bør have mulighed for at fastsætte undtagelser fra retten til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af en væsentlig del af en databases indhold, når der er tale om udtræk til privat brug, til illustration ved undervisning eller med henblik på videnskabelig forskning, og når udtræk og/eller genanvendelse finder sted af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en administrativ procedure eller en retsprocedure; disse transaktioner må ikke berøre fremstillers eneret til at udnytte databasen, og deres formål må ikke være kommercielt;
- (51) når medlemsstaterne gør brug af muligheden for at tillade den, der har ret til at benytte en database, at udtrække en væsentlig del af indholdet til illustration ved undervisning eller med henblik på videnskabelig forskning, kan de begrænse denne tilladelse til kun at omfatte visse kategorier af uddannelses- eller forskningsinstitutioner;

(¹) EFT nr. L 281 af 23. 11. 1995, s. 31.

- (52) de medlemsstater, som har specifikke bestemmelser om en ret, der er sammenlignelig med den sui generis-ret, som dette direktiv fastsætter, skal med hensyn til denne rye ret kunne opretholde de undtagelser, som traditionelt anerkendes i disse bestemmelser;
- (53) det påhviler basens fremstiller at bevise, hvornår fremstillingen af en database er afsluttet;
- (54) det påhviler fremstilleren af den ændrede base at bevise, at de kriterier, der gør det muligt at fastslå, at en væsentlig ændring af en databases indhold skal betragtes som en væsentlig ny investering, er opfyldt;
- (55) en væsentlig ny investering, der medfører en ny beskyttelsestid, kan omfatte en gennemgribende kontrol af databasens indhold;
- (56) retten til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser gælder kun for databaser, hvis fremstiller er statsborger eller har sit sædvanlige opholdssted i et tredjeland, og for databaser produceret af juridiske personer, der ikke er etableret i en af medlemsstaterne i traktatens forstand, hvis de pågældende tredjelands giver databaser, der er produceret af statsborgere i medlemsstaterne eller af personer, der har deres sædvanlige opholdssted på Fællesskabets område, en tilsvarende beskyttelse;
- (57) ud over de sanktioner, der i henhold til medlemsstaternes lovgivning kan bringes i anvendelse i tilfælde af krænkelse af ophavsret eller andre rettigheder, skal medlemsstaterne fastlægge passende sanktioner med henblik på at imødegå uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af en database;
- (58) ud over den beskyttelse, dette direktiv giver databasers struktur gennem ophavsretten og deres indhold gennem sui generis-retten til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser, finder de i medlemsstaterne gældende bestemmelser om levering af databaseprodukter og -tjenester fortsat anvendelse;
- (59) dette direktiv er ikke til hinder for, at de regler om udsendelse via fjernsyn af audiovisuelle programmer, der måtte være anerkendt i en medlemsstats lovgivning, anvendes på databaser, der består af audiovisuelle værker;
- (60) visse medlemsstater lader for øjeblikket databaser, der ikke opfylder dette direktivs kriterier for ophavsretlig beskyttelse, være omfattet af en ophavsretsordning; selv hvis de pågældende data-

baser er berettiget til beskyttelse i henhold til den i dette direktiv fastsatte ret til at forhindre uautoriserede udtræk og/eller genanvendelser af deres indhold, er beskyttelsestiden betydelig kortere end den, de har i henhold til de for tiden gældende nationale ordninger; en harmonisering af de kriterier, der anvendes for at fastslå, om en database skal være ophavsretligt beskyttet, må ikke medføre en afkortning af den beskyttelsestid, indehaverne af de pågældende rettigheder for øjeblikket har; der bør fastsættes en undtagelse i den henseende; virkningerne af denne undtagelse skal være begrænset til de pågældende medlemsstaters område —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ANVENDELSESOMRÅDE

Artikel 1

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv vedrører den retlige beskyttelse af databaser, uanset deres form.
2. I dette direktiv forstås ved »database« en samling af værker, data eller andet selvstændigt materiale, der er struktureret systematisk eller metodisk og kan konsulteres individuelt ved brug af elektronisk udstyr eller på anden måde.
3. Beskyttelsen i dette direktiv gælder ikke for edb-programmer, som anvendes til fremstilling eller drift af databaser, der kan konsulteres ved brug af elektronisk udstyr.

Artikel 2

Begrænsninger i anvendelsesområdet

Dette direktiv finder anvendelse med forbehold af fællesskabsbestemmelserne om:

- a) retlig beskyttelse af edb-programmer
- b) udlejnings- og udlånsrettigheder samt visse andre ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med intellektuel ejendomsret
- c) beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder.

KAPITEL II

OPHAVSRET

Artikel 3

Beskyttelsens genstand

1. I henhold til dette direktiv skal databaser, som på grund af udvælgelsen eller struktureringen af indholdet udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse, have ophavsretlig beskyttelse som sådan. Der gælder ikke andre kriterier for, om de er berettiget til denne beskyttelse.

2. Den ophavsretlige beskyttelse af databaser i henhold til dette direktiv omfatter ikke databasens indhold, og den berører ikke eventuelle rettigheder til dette indhold.

Artikel 4

Databasens ophavsmand

1. Ophavsmanden til en database er den fysiske person eller den gruppe af fysiske personer, der har frembragt basen, eller, hvis medlemsstatens lovgivning tillader det, den juridiske person, der i henhold til denne lovgivning anerkendes som rettighedshaver.

2. Anerkender en medlemsstats lovgivning kollektive værker, tilhører de økonomiske rettigheder den person, som har ophavsretten.

3. Er en database frembragt af flere fysiske personer i fællesskab, tilhører enerettighederne disse personer i fællesskab.

Artikel 5

Ophavsretlige enerettigheder

Ophavsmanden til en database har med hensyn til de af basens udtryk, der kan omfattes af ophavsretlig beskyttelse, eneret til at foretage eller tillade:

- midlertidig eller varig, hel eller delvis eksemplar fremstilling på en hvilken som helst måde og i en hvilken som helst form
- oversættelse, bearbejdelse, strukturering og enhver anden ændring
- enhver form for spredning til almenheden af basen eller eksemplarer deraf. Første gang et eksemplar af en database sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at udøve kontrol med videresalg af dette eksemplar inden for Fællesskabet udtømt

- tilgængeliggørelse, visning eller fremførelse til almenheden
- eksemplar fremstilling, spredning, tilgængeliggørelse, visning eller fremførelse til almenheden af resultaterne af de handlinger, der er nævnt i litra b).

Artikel 6

Undtagelser fra ophavsretlige enerettigheder

1. Den, der har ret til at benytte en database eller et eksemplar heraf, kan uden tilladelse fra basens ophavsmand udføre enhver handling, der er nævnt i artikel 5, når den er nødvendig for, at brugeren kan få adgang til databasens indhold og gøre normal brug af dette. Har brugeren kun tilladelse til at benytte en del af databasen, gælder dette stykke kun for denne del.

2. Medlemsstaterne kan fastsætte begrænsninger i de i artikel 5 nævnte rettigheder i følgende tilfælde:

- når der er tale om eksemplar fremstilling til privat brug af en ikke-elektronisk database
- når der udelukkende er tale om anvendelse med henblik på illustration ved undervisning eller med henblik på videnskabelig forskning, såfremt kilden angives, og i det omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger
- når der er tale om anvendelse, der sker af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en administrativ procedure eller en retsprocedure
- når der er tale om andre undtagelser fra ophavsretten, som traditionelt anerkendes i medlemsstatens lovgivning, jf. dog litra a), b) og c).

3. I overensstemmelse med Bernerkonventionen til værn for litterære og kunstneriske værker må denne artikel ikke fortolkes således, at den finder anvendelse på en måde, som gør urimeligt indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller strider mod den normale udnyttelse af databasen.

KAPITEL III

SUI GENERIS-RET

Artikel 7

Beskyttelsens genstand

1. Når indsamling, kontrol eller præsentation af en databases indhold ud fra et kvalitativt eller kvantitativt synspunkt er udtryk for en væsentlig investering, sikrer medlemsstaterne databasens fremstiller en ret til at forbyde udtæk og/eller genanvendelse af hele basens indhold eller en væsentlig del deraf, vurderet kvalitativt eller kvantitativt.

2. I dette kapitel forstås ved:

- a) »udtræk«: permanent eller midlertidig overførsel af hele en databases indhold eller en væsentlig del deraf til et andet medium på en hvilken som helst måde eller i en hvilken som helst form
- b) »genanvendelse«: enhver form for tilgængeliggørelse for almenheden af hele databasens indhold eller en væsentlig del deraf ved spredning af eksemplarer, udlejning, online-transmission eller på anden måde. Første gang et eksemplar af en database sælges i Fællesskabet af rettighedshaveren eller med dennes tilladelse, er rettighedshaverens ret til at udøve kontrol med videresalg af dette eksemplar inden for Fællesskabet udtømt.

Offentligt udlån er ikke udtræk eller genanvendelse.

3. Den i stk. 1 omhandlede ret kan overdrages, overføres eller gives i kontraktlig licens.

4. Den i stk. 1 omhandlede ret gælder, uanset om databasen er genstand for ophavsret eller anden beskyttelse. Endvidere gælder den, uanset som databasens indhold er genstand for ophavsret eller anden beskyttelse. Beskyttelsen af databaser efter den i stk. 1 omhandlede ret berører ikke rettigheder, som måtte eksistere med hensyn til basens indhold.

5. Gentagne og systematiske udtræk og/eller genanvendelser af uvæsentlige dele af databasens indhold, der kan sidestilles med handlinger, som strider mod en normal udnyttelse af basen, eller som skader databasefremstillerens legitime interesser urimeligt, er ikke tilladt.

Artikel 8

Rettigheder og pligter for den, der har ret til at benytte en database

1. Fremstilleren af en database, der er gjort tilgængelig for almenheden, uanset på hvilken måde, kan ikke forhindre den, der har ret til at benytte denne base, i at udtrække og/eller genanvende uvæsentlige dele af dens indhold, vurderet kvalitativt eller kvantitativt, uanset formålet. Har brugeren kun tilladelse til at udtrække og/eller genanvende en del af databasen, gælder dette stykke kun for denne del.

2. Den, der har ret til at benytte en database, der er gjort tilgængelig for almenheden, uanset på hvilken måde, må ikke foretage handlinger, der strider mod en normal udnyttelse af basen, eller som skader basefremstillerens legitime interesser urimeligt.

3. Den, der har ret til at benytte en database, der er gjort tilgængelig for almenheden, uanset på hvilken måde, må ikke foretage handlinger, der er til skade for indeha-

veren af en ophavsret eller en beslægtet ret over værker eller præstationer i denne base.

Artikel 9

Undtagelser fra sui generis-retten

Medlemsstaterne kan fastsætte, at den, der har ret til at benytte en database, der er gjort tilgængelig for almenheden, uanset på hvilken måde, uden tilladelse fra basefremstilleren kan udtrække og/eller genanvende en væsentlig del af basens indhold:

- a) når der er tale om udtræk til privat brug af indholdet af en ikke-elektronisk database
- b) når der er tale om udtræk med henblik på illustration ved undervisning eller med henblik på videnskabelig forskning, såfremt kilden angives, og i det omfang, som det ikke-kommercielle formål berettiger
- c) når der er tale om udtræk og/eller genanvendelse, der sker af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en administrativ procedure eller en retsprocedure.

Artikel 10

Beskyttelsestid

1. Retten efter artikel 7 opstår på det tidspunkt, hvor databasen er fremstillet. Den ophører 15 år efter den 1. januar i det år, der følger efter datoen for fremstillingen.

2. For en database, der er gjort tilgængelig for almenheden, uanset på hvilken måde, inden udløbet af den periode, der er fastsat i stk. 1, ophører beskyttelsen efter denne ret 15 år efter den 1. januar i det år, der følger efter den dato, hvor basen første gang blev gjort tilgængelig for almenheden.

3. Enhver væsentlig ændring af indholdet af en database i kvalitativ eller kvantitativ henseende, herunder enhver væsentlig ændring som følge af flere på hinanden følgende tilføjelser, udeladelser eller forandringer, der betyder, at der er tale om en væsentlig ny investering i kvalitativ eller kvantitativ henseende, medfører, at den database, der er resultatet af denne investering, opnår sin egen beskyttelsesperiode.

Artikel 11

Personer, som omfattes af sui generis-rettens beskyttelse

1. Retten efter artikel 7 gælder for databaser, når fremstilleren eller rettighedshaveren er statsborger i en medlemsstat eller har sit sædvanlige opholdssted i Fællesskabet.

Bilag til f. t. l. vedr. ophavsret

2. Stk. 1 finder tillige anvendelse på selskaber og virksomheder, der er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedforretningssted er beliggende inden for Fællesskabet; hvis et sådant selskab eller en sådan virksomhed kun har sit vedtægtsmæssige hjemsted på Fællesskabets område, skal selskabets eller virksomhedens aktiviteter have reel og varig forbindelse med en af medlemsstaternes økonomi.

3. Rådet indgår på forslag af Kommissionen aftaler om udvidelse af beskyttelsen efter den i artikel 7 omhandlede ret til også at omfatte databaser, der er fremstillet i tredje lande, og som falder uden for bestemmelserne i stk. 1 og 2. Den beskyttelsestid, der ydes databaser i kraft af denne procedure, kan ikke være længere end den i artikel 10 fastsatte beskyttelsestid.

KAPITEL IV

FÆLLES BESTEMMELSER

Artikel 12

Sanktioner

Medlemsstaterne fastlægger passende sanktioner i tilfælde af krænkelse af rettighederne i henhold til dette direktiv.

Artikel 13

Fortsat anvendelse af andre retsfor skrifter

Dette direktiv berører ikke forskrifter vedrørende f.eks. ophavsret, ophavsretsbeslægtede rettigheder eller andre rettigheder eller forpligtelser med hensyn til data, værker eller andet materiale indlagt i en database, patenter, varemærker, mønstre og modeller, beskyttelse af nationale skatte, forskrifter om karteller og illoyal konkurrence, forretningshemmeligheder, sikkerhed, fortrolighed, beskyttelse af personoplysninger og privatlivets fred, adgang til offentlige dokumenter og aftaleret.

Artikel 14

Tidsmæssig anvendelse

1. Beskyttelsen i henhold til dette direktiv vedrørende ophavsret gælder også for databaser, der er frembragt før den i artikel 16, stk. 1, omhandlede dato, og som på denne dato opfylder de krav, der er fastsat i dette direktiv med hensyn til ophavsretlig beskyttelse af databaser.

2. Når en database, som på datoen for dette direktivs offentliggørelse er beskyttet af en ophavsretsordning i en medlemsstat, ikke opfylder kriterierne for ophavsretlig beskyttelse i artikel 3, stk. 1, kan dette direktiv, uanset stk.

1 i nærværende artikel, ikke medføre, at den resterende beskyttelsestid i den pågældende medlemsstat i henhold til nævnte ordning afkortes.

3. Beskyttelsen efter den i artikel 7 omhandlede ret gælder også for databaser, hvis fremstilling er afsluttet ikke mere end 15 år før den i artikel 16, stk. 1, omhandlede dato, og som på denne dato opfylder de krav, der er fastsat i artikel 7.

4. Beskyttelsen i henhold til stk. 1 og 3 berører ikke eventuelle handlinger, der er foretaget, eller rettigheder, der er erhvervet inden den dato, der er nævnt i disse stykker.

5. Er der tale om en database, hvis fremstilling er afsluttet ikke mere end 15 år før den i artikel 16, stk. 1, omhandlede dato, er beskyttelsestiden i forbindelse med den i artikel 7 fastsatte ret 15 år fra den 1. januar i det år, der følger efter denne dato.

Artikel 15

Visse bestemmelsers bindende karakter

Alle aftalebestemmelser, der strider mod artikel 6, stk. 1, og artikel 8, er ugyldige.

Artikel 16

Afsluttende bestemmelser

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 1. januar 1998.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

3. Senest ved udløbet af det tredje år efter den i stk. 1 anførte dato og derefter hvert tredje år forelægger Kommissionen, Europa-Parlamentet, Rådet og Det Økonomiske Sociale Udvalg en beretning om direktivets anvendelse, hvori den, navnlig på grundlag af specifikke oplysninger fra medlemsstaterne, især undersøger anvendelsen af sui generis-beskyttelsen, herunder artikel 8 og 9, og navnlig om anvendelsen af denne beskyttelse har medført misbrug af en dominerende stilling eller andre indgreb i den frie konkurrence, der kunne begrunde passende foranstaltninger, herunder gennemførelse af en ordning med tvangslicenser. Kommissionen fremsætter om nødvendigt forslag om tilpasning af dette direktiv til udviklingen på databaseområdet.

Artikel 17

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 11. marts 1996.

På Europa-Parlamentets vegne

K. HÄNSCH

Formand

På Rådets vegne

L. DINI

Formand

Bilag 3

Gennemgang af databasedirektivets bestemmelser

Det er Kulturministeriets opfattelse, at kun enkelte lovændringer er påkrævet for at kunne gennemføre direktivet i sin helhed i dansk ret. Bestemmelserne i direktivets kapitel III vedrørende den særlige sui generis-ret nødvendigvis, at katalogreglen i ophavsretslovens § 71 ændres på en række punkter, jf. lovforslagets § 1, nr. 13.

Følgende bestemmelser i direktivet kræver ingen ændringer i forhold til gældende ret:

- Art. 1, stk. 1 og 2, om definitionen af databaser og om direktivets anvendelsesområde, gennemføres ved en henvisning til direktivbestemmelsen og en gengivelse af definitionen i de almindelige bemærkninger.
- Art. 1, stk. 3, om edb-programmer der anvendes til fremstilling eller drift af databaser, er i overensstemmelse med de gældende regler om beskyttelse af edb-programmer.
- Art. 2, om forholdet til edb-programdirektivet, udlejnings- og udlånsdirektivet og beskyttelsestidsdirektivet. Alle tre direktiver er gennemført i dansk ret og finder således anvendelse, uanset databasedirektivets gennemførelse.
- Art. 3, om genstanden for den ophavsretlige beskyttelse af databaser, er opfyldt i ophavsretslovens § 1 om værker og i § 5 om samle værker.
- Art. 4, stk. 1 og 2, om den beskyttede personkreds er opfyldt i den gældende ophavsretslovs § 1, stk. 1, hvorefter det er skaberen af et værk, der er den originære indehaver af ophavsretten. Beskyttelsen kan således ikke opstå hos en juridisk person.
- Art. 4, stk. 3, om databaser frembragt af flere personer er opfyldt i den gældende ophavsretslovs § 6, hvorefter ophavsretten til et værk, der er frembragt af flere ophavsmænd, tilkommer disse i fællesskab.
- Art. 5, litra a, om eneret til eksemplarfremstilling af en database svarer til den generelle bestemmelse i ophavsretslovens § 2, stk. 1, hvorefter ophavsmanden har eneret til enhver form for eksemplarfremstilling af et værk. Dette gælder også for en database, der nyder beskyttelse efter § 5 i ophavsretsloven.
- Art. 5, litra b, om eneret til oversættelse, bearbejdelse, strukturering og andre ændringer, er opfyldt i de generelle bestemmelser i ophavsretslovens § 2, stk. 1, og § 4, stk. 1, der implicit indeholder en sådan eneret til at foretage bearbejdelser og ændringer.
- Art. 5, litra c, om retten til fri viderespredning af eksemplarer, der første gang er bragt på markedet inden for Fællesskabet med rettighedshaverens samtykke, svarer til det almindelige konsumptionsprincip i ophavsretslovens § 19. Det følger af § 19, at ophavsmanden ikke kan bruge sin spredningsret mht. eksemplarer af databaser til at forhindre den frie bevægelighed af varer inden for Fællesskabet.
- Art. 5, litra d, om eneretten til tilgængeliggørelse, visning eller fremførelse til almenheden af en database, svarer til bestemmelsen i ophavsretslovens § 2, stk. 3, hvorefter ophavsmanden har en eneret til at gøre sit værk tilgængeligt for almenheden ved eksemplarspredning, offentlig fremførelse og visning.
- Art. 5, litra e, om eksemplarfremstilling, spredning, tilgængeliggørelse, visning eller fremførelse til almenheden af de handlinger, der er nævnt i litra b, er opfyldt i § 4, stk. 1.
- Art. 6, stk. 2, litra a, om eksemplarfremstilling til privat brug af en ikke-elektronisk database, svarer til bestemmelsen i ophavsretslovens § 12, stk. 2, nr. 4, hvorefter det ikke er tilladt til privat brug at fremstille eksemplarer i digital form af værker, der fremtræder i digitaliseret form. Efter bestemmelsen er det således tilladt til privat brug fx at foretage udprintning på papir fra en database.
- Art. 6, stk. 2, litra b, om at indskrænkninger for undervisning og forskning ikke må gå videre end det ikke-kommercielle formål berettiger. Efter den gældende lovs § 13 er det til brug ved undervisning tilladt at fotokopiere udgivne værker, samt at fremstille eksemplarer af værker, som udsendes i radio eller fjernsyn, såfremt betingelserne for aftalelicens er opfyldt. Bestemmelsen i § 13 udgør efter ministeriets opfattelse ikke nogen egentlig indskrænkning i ophavsmandenes rettigheder i direktivets forstand men alene

- en måde at erhverve rettigheder på i organiseret form. M.h.t. offentlig fremførelse ved undervisning henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.
- Art. 6, stk. 2, litra c, om anvendelse der sker af hensyn til den offentlige sikkerhed eller med henblik på en administrativ procedure eller en retsprocedure, er opfyldt i bestemmelserne i ophavsretslovens §§ 26-28, som indeholder regler om gengivelse af værker i forbindelse med offentlige forhandlinger, retssager m.v. samt regler om aktindsigt m.v.
  - Art. 6, stk. 2, litra d, om undtagelser, der traditionelt anerkendes i medlemsstaterne, er udtryk for en generel hjemmel til i forhold til databaser at opretholde undtagelser, der traditionelt har været accepteret i lovgivningen.
  - Art. 6, stk. 3, om at indskrænkningerne i eneretten ikke må anvendes på en måde, som gør urimeligt indgreb i rettighedshaverens legitime interesser eller strider mod den normale udnyttelse af databasen, er i overensstemmelse med det princip, som har fundet udtryk i Bernerkonventionens art. 9, stk. 2, og som danner baggrund for de gældende undtagelser i ophavsretslovens kapitel 2.
  - Art. 12, om sanktioner, er opfyldt med bestemmelserne i ophavsretslovens §§ 76, 83 og 84 om straf, erstatning og inddragelse m.v.
  - Art. 13, om anvendelse af visse andre retsfor skrifter vedrørende immaterialrettigheder, konkurrenceret, databeskyttelse m.v. er i overensstemmelse med gældende dansk ret.
- Enkelte af direktivets bestemmelser kræver mindre ændringer af de i ophavsretsloven allerede gældende bestemmelser. Det drejer sig om følgende bestemmelser:
- Art. 6, stk. 1, om handlinger der er tilladt for den lovlige bruger af en database og en lovlig erhverver af et eksemplar af en database. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8.
  - Art. 6, stk. 2, litra b, om anvendelse af databaser i undervisningsvirksomhed, der ikke sker i erhvervsøjemed. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4.
  - Art. 15, om ugyldighed af aftalebestemmelser, der er i strid med direktivets art. 6, stk. 1, og artikel 8. Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8 og 13.
- Bestemmelserne i direktivets kapitel III om sui generis-retten kræver en gennemgående revision af den såkaldte katalogregel i ophavsretslovens § 71, jf. lovforslagets § 1, nr. 13.
- Direktivets overgangsbestemmelser foreslås gennemført i lovforslagets § 2.

Skriftlig fremsættelse (20. november 1997)

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg tillader mig hermed for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven. (Databaser, digital eksemplarfremsættelse til undervisningsbrug m.v., gengivelse af kunstværker m.v.).

(Lovforslag nr. L 94).

Hovedformålet med dette lovforslag er at gennemføre EF-direktivet om retlig beskyttelse af databaser. Direktivet skal være gennemført i dansk ret senest den 1. januar 1998.

Direktivet foreskriver to forskellige former for beskyttelse af databaser. For det første en egentlig ophavsretlig beskyttelse af selve strukturen af en database og udvælgelsen af basens indhold, hvorimod selve indholdet ikke omfattes af denne beskyttelse. Den danske ophavsretslovgivning er med enkelte undtagelser i overensstemmelse med direktivet på dette punkt.

For det andet introduceres i direktivet den såkaldte sui generis-ret, hvorefter databaser, der repræsenterer en væsentlig investering i økonomisk eller arbejdsmæssig henseende, skal nyde beskyttelse mod eksemplarfremsættelse og/eller tilgængeliggørelse for almenheden af hele basens indhold eller en væsentlig del deraf. Sui generis-retten er en særlig kortvarig form for beskyttelse af frembringelser, der ikke opfylder kravene for at opnå ophavsretlig beskyttelse, men som repræsenterer en væsentlig investering.

Sui generis-retten svarer på mange punkter til den såkaldte katalogregel i den gældende lovs § 71, og jeg foreslår derfor at direktivets bestemmelser om sui generis-beskyttelse gennemføres ved ændring af denne bestemmelse.

Gennemførelsen af databasedirektivet er baseret på forhandlinger med de andre nordiske lande.

Udover de lovændringer, der er nødvendig-

gjort af databasedirektivet, stilles der forslag om ændring af aftalelicensordningerne i ophavsretslovens § 13 om eksemplarfremsættelse inden for undervisningsvirksomhed og § 14 om eksemplarfremsættelse inden for erhvervsvirksomhed m.v.

I de senere år har der blandt andet inden for undervisningssektoren vist sig at være et øget behov for at kunne gøre brug af den nye digitale teknologi til fremsættelse af teknologibaseret undervisningsmateriale, fx ved indscanning af tekster, downloading af værker fra internettet og kopiering af digitale værker udgivet på cd-rom m.v. Efter de gældende regler kan der kun indgås kollektive aftaler med aftalelicensvirkning om fotokopiering, mens en organiseret udnyttelse af materiale i digital form forudsætter indgåelse af aftaler med de enkelte rettighedshavere.

Aftalelicensordningerne for fotokopiering har efter min opfattelse fungeret tilfredsstillende for såvel rettighedshavere som brugere, men vi risikerer, at den digitale kopiering på undervisningsområdet løber ud af kontrol, hvis der ikke foretages en justering af reglerne.

På denne baggrund foreslås de to aftalelicensbestemmelser justeret, således at der åbnes mulighed for, at der inden for undervisningsområdet og inden for erhvervsvirksomhedsområdet kan indgås kollektive aftaler med aftalelicensvirkning om eksemplarfremsættelse i enhver form. Forslaget indebærer, at undervisningsinstitutioner, organisationer, erhvervsvirksomheder m.v. ved at indgå aftale med en organisation, som omfatter en væsentlig del af danske ophavsmænd til en bestemt art af værker, efter loven får ret til at udnytte andre værker af samme art, selv om ophavsmændene til disse værker ikke repræsenteres af organisationen.

Den omfattende høring, der har været foretaget omkring lovforslaget, har vist, at der i producentkredse hersker en betydelig modvilje

mod disse aftalelicensforslag. Det er spørgsmål jeg meget gerne ser drøftet under udvalgsbehandlingen. Forslagene skal imidlertid ses som led i regeringens samlede IT-politik, hvor jeg finder det uomgængeligt nødvendigt, at vi løbende får justeret ophavsretslovgivningen, så den ikke kommer til at virke som en hemsko for IT-udviklingen. Denne gang gælder det undervisningsområdet. Senere kommer biblioteksområdet, når høring og forhandlinger om den netop afgivne UBIS-betænkning er afsluttet.

Et tredje væsentligt element i lovforslaget er forslaget om ændring af den gældende lovs § 28 om gengivelse af værker i forbindelse med retssager og sager i administrative nævn og lignende. Den pågældende bestemmelse foreslås udvidet til også at omfatte sagsbehandling inden for offentlige myndigheder og institutioner, der

enhører under Folketinget. Formålet med forslaget er at skabe det fornødne grundlag for, at der kan indføres elektronisk sagsbehandling inden for den offentlige forvaltning og institutioner henhørende under Folketinget.

Endelig foreslås indført en ny aftalelicens for gengivelse af kunstværker i alment oplysende fremstillinger. Forslaget har til formål at lette erhvervelsen af rettigheder til gengivelse af billeder og fotografier i leksika, encyklopædier og lignende fremstillinger, som omfatter et stort antal billeder, og hvor det derfor vil være vanskeligt og ressourcekrævende at indhente samtykke fra hver enkelt kunstner.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, anbefaler jeg forslaget til Folketingets velvillige behandling.